

Analýza účtování a vykazování majetku a závazků v cizí měně ve společnosti Slovácké strojírny, a. s.

Jindřich Košťál

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Jindřich Košťál
Osobní číslo: M12068
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Účetnictví a daně
Forma studia: prezenční

Téma práce: Analýza účtování a vykazování majetku a závazků
v cizí měně ve společnosti Slovácké strojírný, a.s.

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Proveďte průzkum literárních zdrojů a zpracujte teoretické a metodické poznatky z oblasti účtování a vykazování v cizí měně.

II. Praktická část

- Analyzujte proces účtování a vykazování majetku a závazků v cizí měně ve společnosti Slovácké strojírný, a.s.
- Na základě provedené analýzy zformulujte doporučení pro společnost Slovácké strojírný, a.s. v oblasti cizoměnových operací.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BERÁNEK, Petr. Cizí měny a kursové rozdíly v podvojném účetnictví: výklad a řešené příklady. 6. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, 296 s. ISBN 978-80-7263-681-5.
KOVANICOVÁ, Dana. Abeceda účetních znalostí pro každého. 20. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2012, 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.
WILD, John J. Financial accounting: information for decision. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, c2008, 580 s. ISBN 0-07-304375-3.
ČESKO. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: Sbírka zákonů České republiky. 1991, částka 107, s. 2802-2810. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zak_1991-563_UZ-Zakon-c563-1991-s-vyznaceni-zmen-k-112014.pdf

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Karel Šteker, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 16. února 2015
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2015

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

13.5.2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato práce je zaměřena na analýzu účtování a vykazování majetku a závazků v cizí měně ve společnosti Slovácké strojírný, a.s. Práce je rozdělena do dvou částí. První, teoretická část, se zabývá průzkumem literárních zdrojů týkající se účtování a vykazování majetku a závazků v cizí měně. Druhá, praktická část, je věnována analýze operací s cizí měnou v dané společnosti. Zde je rozebrána problematika jednotlivých účetních případů, které nastávají ve valutových pokladnách, na devizových účtech, při účtování pohledávek a závazků v cizí měně, DPH a při zahraničních pracovních cestách. Je také uvedeno, jak jsou vzniklé kurzové rozdíly účtovány a jakým způsobem jsou cizoměnové operace vykázány. V souladu s provedenou analýzou jsou navržena závěrečná doporučení týkající se této oblasti.

Klíčová slova: cizí měna, kurzový rozdíl, vykazování, účtování, kurz, přepočet, česká měna, účetní období.

ABSTRACT

This thesis is focused on the analysis of accounting and reporting system of assets and liabilities denominated in foreign currencies in company Slovácké strojírný, a.s. The work is divided into two parts. Firstly, the theoretical part deals with an exploration of literary sources regarding to the accounting and reporting system of assets and liabilities. The second part is devoted to analysis of foreign exchange transactions in the company. The focus is given on the issue of individual accounting transactions that occur in foreign currency cash registers, foreign currencies accounts, in accounting of assets and liabilities, VAT, and international business trips. It is also explained how the resulting exchange differences are recognized and the foreign currencies transactions are reported. In accordance with the analysis carried out, there are suggested final recommendations to examined area.

Key words: foreign currency, exchange rate, reporting, billing, exchange, conversion, Czech currency, accounting period.

Děkuji panu Ing. Karlovi Štekerovi, Ph.D. za znalecké a iniciativní vedení při zpracování této bakalářské práce.

Děkuji také panu Ing. Vladislavu Ondruškovi, finančnímu řediteli společnosti Slovácké strojírny, a.s., za ochotu a pomoc při zpracování praktické části a za poskytnuté informace.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA	12
1.1 ÚČTOVÁNÍ O CIZÍ MĚNĚ	12
1.1.1 Zákon o účetnictví	13
1.1.2 Zákon o DPH	14
1.1.3 Vyhláška č. 500	15
1.1.4 České účetní standardy	16
2 CIZÍ MĚNA A KURZOVÉ ROZDÍLY	18
2.1 CIZÍ MĚNA	18
2.2 PŘEPOČET CIZÍ MĚNY NA MĚNU ČESKOU	19
2.2.1 ČNB vyhláší směnný kurs	20
2.2.2 ČNB vyhláší kursy ostatních měn	20
2.2.3 ČNB nevyhláší žádný kurs	20
2.3 POUŽITÍ KURSŮ ČNB	21
2.3.1 Platný směnný kurs ke dni uskutečnění účetního případu	21
2.3.2 Pevný kurs	21
2.3.3 Zvláštní případy použití denních kurzů	21
2.3.4 Kurs pro účetní závěrku	22
2.4 KURSOVÉ ROZDÍLY	22
2.4.1 Kurzové rozdíly během účetního období	23
2.4.2 Kurzové rozdíly ke konci rozvahového dne	25
2.4.3 Kurzové rozdíly vznikající při směně	26
2.5 VNITROPODNIKOVÁ SMĚRNICE O POUŽÍVÁNÍ KURSŮ V ÚČETNICTVÍ	27
3 MAJETEK A ZÁVAZKY V CIZÍ MĚNĚ	29
3.1 VALUTOVÁ POKLADNA	29
3.2 DEVIZOVÝ ÚČET	31
3.3 POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY	32
3.3.1 Pohledávky v cizí měně	32
3.3.2 Závazky v cizí měně	33
3.4 DPH	33
3.4.1 DPH při pořízení zboží z EU	34
3.4.2 DPH při pořízení služby z EU	35
3.5 ZAHRANIČNÍ CESTOVNÍ NÁHRADY	35
3.5.1 Zálohy na výdaje na pracovní cestě	35
3.5.2 Pracovní cesta bez záloh	36
3.5.3 Vyúčtování pracovní cesty	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 SPOLEČNOST SLOVÁCKÉ STROJÍRNY, A.S.	39

4.1	ZÁKLADNÍ INFORMACE	39
4.2	FIREMNÍ STRUKTURA	40
4.3	ZÁKLADNÍ FINANČNÍ INFORMACE O SPOLEČNOSTI	41
5	ANALÝZA OPERACÍ S CIZÍ MĚNOU VE SPOLEČNOSTI.....	43
5.1	KURZOVÉ ROZDÍLY	44
5.2	VALUTOVÉ POKLADNY	46
5.3	DEVIZOVÉ ÚČTY	48
5.4	POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY	50
5.5	DPH	53
5.6	ZAHRANIČNÍ CESTOVNÉ.....	54
5.7	VYKAZOVÁNÍ CIZOMĚNOVÝCH OPERACÍ.....	55
6	DOPORUČENÍ PRO SLOVÁCKÉ STROJÍRNY, A.S.....	56
6.1	ÚČETNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM DIMENZE++ A JEHO VYUŽÍVÁNÍ.....	56
6.2	VYKAZOVÁNÍ CIZOMĚNOVÝCH OPERACÍ.....	57
	ZÁVĚR.....	59
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	63
	SEZNAM TABULEK	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Tato práce se zabývá problematikou účtování a vykazování majetku a závazků v cizí měně ve společnosti Slovácké strojírný, a.s. V současnosti je již nezbytné expandovat na zahraniční trh a většina firem tak zvyšuje svoje šance na úspěšné podnikání v dnešní nelehké ekonomické situaci. Záměrem každého podniku je získat co nejširší oblasti zákazníků a obchodních partnerů a proto se snaží spolupracovat se zahraničními zeměmi. Vlivem nejednotné měny se při obchodování na zahraničních trzích účetní jednotka nevyhne styku se zahraniční měnou, a následnému účtování a vykazování. Ve většině podniků se setkáváme především s přepočtem eura, neboť euro jako svoji měnu používá většina států EU, což pro ně představuje určitá rizika, kterými se budu zabývat v této práci. Hlavně přepočtem cizí měny na českou, protože tyto přepočty musí podniky provádět dle zákona o účetnictví. ÚJ má povinnost účetnictví vést v české měně a všechny majetek a závazky v cizí měně přepočíst na českou měnu.

Chci se zaměřit na proces účtování a vykazování s cizí měnou ve sledované společnosti Slovácké strojírný, a.s. a tento proces zanalyzovat. Práce je rozdělena do dvou částí – teoretickou a praktickou. V teoretické části se budu zabývat výzkumem literárních zdrojů, týkající se problematiky cizoměnových operací, které jsou v souladu s právními předpisy do této části zakomponovány. Oblast cizoměnových operací je značně rozsáhlá, proto se tato část věnuje pouze těm teoretickým poznatkům, které souvisí se zpracovanou analýzou v druhé části. Praktická část je věnována analýze operací s cizí měnou ve společnosti Slovácké strojírný, a.s. Kompletní proces účtování a vykazování je rozebrán. Analyzována je hotovost v pokladně, peněžní prostředky na bankovních účtech, pohledávky a závazky, aj. Na základě této analýzy jsou zpracována a navrhována závěrečná doporučení pro firmu, která by zefektivnila, urychlila a usnadnila správnosti vedení účetnictví.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavní cíl se odvíjí od samotného názvu bakalářské práce, který zní Analýza účtování a vykazování majetku a závazků v cizí měně ve společnosti Slovácké strojírna, a.s.

Cílem práce je zjistit, jak společnost účtuje a vykazuje účetní informace týkající se cizích měn. Především za pomoci diskuse s finančním ředitelem a hlavní účetní společnosti, bližšího zkoumání vnitřních účetních směrnic, výroční zprávy a interních informací bude provedena analýza těchto informací za období 2012-2014.

Použité metody při zpracování práce:

- Rešerše – zpracování teoretických názorů jednotlivých autorů k dané problematice s využitím odborné terminologie;
- Rozhovory – zajišťují objektivní pohled a větší přehled nad danou problematikou, vedou k lepšímu poznání interního prostředí společnosti;
- Analýza – rozbor účetních informací, obsažených především v interních materiálech společnosti a ve vnitřních účetních směrnících, cílem je objasnit fungování jednotlivých analyzovaných částí;
- Srovnání – zajišťuje srovnání jednotlivých účetních případů ve společnosti, v zákonech a v jednotlivých literárních zdrojích;
- Syntéza – sdružení výsledků a závěrů dosažených v jednotlivých analyzovaných částech, s ohledem na sledování vzájemných souvislostí, na jehož základě vzniká doporučení pro společnost.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA

Před samotným popisem problematiky cizoměnových operací a rozboru legislativní úpravy související s tématem je potřeba si definovat účetnictví. K tomu jsem použil zahraniční zdroj pro lepší objektivitu:¹ „Účetní informace ovlivňují mnoho aspektů našeho života. Když vyděláváme peníze, platíme daně, investujeme úspory, rozpočítáváme příjmy, a plánujeme do budoucna, jsme ovlivněni účetnictvím. Účetní má čtyři velké skupiny příležitostí: finanční, manažerské, daňové a účetnictví související. Většina účetních příležitostí je v soukromém účetnictví. Veřejné účetnictví nabízí další největší počet příležitostí. Dále existují příležitosti ve vládních (ne-pro-zisk) agenturách, včetně regulace podnikání a vyšetřování porušování práva.“ (Wild, 2008, s. 6)

V České republice je účetnictví z velké části upraveno legislativou a zákony, proto účetní jednotky nemohou tuto problematiku řešit z vlastního uvážení, jako je tomu v některých zemích v Evropě. Úpravou se rozumí zákony, vyhlášky, směrnice, standardy a další jiné předpisy. Je povinností účetní jednotky dodržovat tato pravidla a řídit se jimi a jinak tomu není ani v oblasti cizoměnových operací. Právní předpisy, které upravují problematiku cizí měny, jsou podrobně rozebrány a tato bakalářská práce je zpracována v souladu s nimi.

1.1 Účtování o cizí měně

V níže uvedených zákonech, směrnicích a vyhláškách nalezneme způsoby a postupy účtování a možnosti vykazování případů týkající se cizí měny.

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o účetnictví),
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o DPH),
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákoník práce),

¹ Accounting information affects many aspects of our lives. When we earn money, pay taxes invest saving, budget earnings, and plan for the future, we are influenced by accounting. Accounting has four broad areas of opportunities: financial, managerial, taxation, and accounting-related. The majority of accounting opportunities are in private accounting. Public accounting offers the next largest number of opportunities. Still other opportunities exist in government (and not-for-profit) agencies, including business regulation and investigation of law violations.

- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen zákon o obchodních korporacích),
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Vyhláška pro podnikatele),
- České účetní standardy pro podnikatele; ČÚS č. 006 Kurzové rozdíly (dále jen České účetní standardy pro podnikatele)

1.1.1 Zákon o účetnictví

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. V případě pohledávek a závazků, podílů na obchodních společnostech, práv z cenných papírů a zaknihovaných cenných papírů (dále jen „cenný papír“) a derivátů, cenin, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně, a cizích měn, jsou účetní jednotky povinny použít současně i cizí měnu; tato povinnost platí i u opravných položek, rezerv a technických rezerv, pokud majetek a závazky, kterých se týkají, jsou vyjádřeny v cizí měně.“ (Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví § 4 odst. 12)

„Účetní jednotky oceňují majetek a závazky

- a) k okamžiku uskutečnění účetního případu způsoby podle § 25,
- b) ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje, způsoby podle § 27; rovněž toto ocenění je povinna zaznamenat v účetních knihách, (dále jen "okamžik ocenění"). Ustanovení tohoto zákona o oceňování majetku a závazků se použije přiměřeně i pro oceňování jiných aktiv a pasiv.“ (Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví § 24 odst. 2)

„Majetek a závazky vyjádřené v cizí měně přepočítávají účetní jednotky na českou měnu kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou, a to k okamžiku ocenění

- a) podle odstavce 2 písm. a), nebo
- b) podle odstavce 2 písm. b), a to pouze majetek a závazky uvedené v § 4 odst. 12.

V případě nákupu nebo prodeje cizí měny za českou měnu lze k okamžiku ocenění použít kurzu, za který byly tyto hodnoty nakoupeny nebo prodány.“ (Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví § 24 odst. 6)

„Pro účely ocenění podle odstavce 2 písm. a) může účetní jednotka použít pro přepočtení cizí měny na českou měnu pevný kurs, kterým se rozumí kurs stanovený vnitřním předpisem účetní jednotky na základě kursu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou, používaný účetní jednotkou po předem stanovenou dobu. Stanovená doba nesmí přesáhnout účetní období. Jako kurs devizového trhu, na jehož základě se pevný kurs stanoví, použije účetní jednotka kurs devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou k prvnímu dni období, pro které je pevný kurs používán. Při používání pevného kursu může účetní jednotka tento kurs změnit svým vnitřním předpisem i v průběhu stanovené doby; v případech vyhlášení devalvace i revalvace české koruny musí být pevný kurs změněn vždy.“ (Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví § 24 odst. 7)

„Ustanovení odstavce 7 se nevztahuje na účetní jednotky, které k výkonu činnosti potřebují podle zvláštních právních předpisů bankovní licenci, povolení k výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry, povolení ke vzniku investiční společnosti nebo investičního fondu, povolení ke vzniku a činnosti penzijního fondu, povolení k činnosti penzijní společnosti, povolení působit jako družstevní záložna, povolení k provozování pojišťovací nebo zajišťovací činnosti, povolení k provádění všeobecného zdravotního pojištění. Dále se ustanovení odstavce 7 nevztahuje na Českou národní banku, Českou kancelář pojistitelů a Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky.“ (Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví § 24 odst. 8)

„V případě cizí měny, u které se nevyhlašuje kurs devizového trhu denně, použije účetní jednotka pro její přepočtení

a) kurs mezibankovního trhu pro tuto měnu k USD nebo EUR a kurs devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou pro USD nebo EUR ke stejnému dni, nebo

b) poslední známý kurs vyhlášený či zveřejněný Českou národní bankou; tento postup nepoužijí účetní jednotky, na které se nevztahuje ustanovení odstavce 7.“ (Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví § 24 odst. 9)

1.1.2 Zákon o DPH

„Pro přepočtení cizí měny na českou měnu se použije kurz platný pro osobu provádějící přepočtení ke dni vzniku povinnosti přiznat daň, nebo přiznat uskutečnění plnění, a to

a) kurz devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou, nebo

b) poslední směnný kurz zveřejněný Evropskou centrální bankou; přepočtení mezi měnami jinými než euro se provede za použití směnného kurzu každé z těchto měn vůči euru.“ (Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty § 4 odst. 5)

„Při pořízení zboží z jiného členského státu s místem plnění v tuzemsku vzniká plátcí nebo identifikované osobě povinnost přiznat daň k patnáctému dni v měsíci, který následuje po měsíci, v němž bylo zboží pořízeno. Pokud však byl daňový doklad vystaven před patnáctým dnem měsíce, který následuje po měsíci, v němž bylo zboží pořízeno, vzniká plátcí nebo identifikované osobě povinnost přiznat daň ke dni vystavení daňového dokladu.“ (Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty § 25 odst. 1)

„Pro účely stanovení základu daně při dovozu zboží se pro přepočtení cizí měny na českou měnu použije kurz stanovený podle přímo použitelných předpisů Evropské unie upravujících clo.“ (Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty § 38 odst. 5)

1.1.3 Vyhláška č. 500

Základní pravidla účtování kursových rozdílů stanoví § 60 vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

„Kursové rozdíly vznikající při ocenění majetku a závazků uvedených v § 4 odst. 12 zákona k okamžiku uskutečnění účetního případu, ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka, se účtují na vrub účtu finančních nákladů nebo ve prospěch účtu finančních výnosů.“ (Vyhláška č. 500/2002 Sb. § 60 odst. 1)

„Kursové rozdíly podle odstavce 1 lze při postupném splácení pohledávek a závazků a při pohybech na účtech v účtových skupinách 21, 22 a 26 vyúčtovat na vrub účtu finančních nákladů a ve prospěch účtu finančních výnosů až ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.“ (Vyhláška č. 500/2002 Sb. § 60 odst. 2)

„Kursové rozdíly z cenných papírů a podílů se při ocenění ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka, neúčtují samostatně na příslušné účty nákladů a výnosů, ale jsou součástí ocenění reálnou hodnotou nebo ocenění ekvivalencí, ať je účtována výsledkově nebo rozvahově. Pokud není cenný papír nebo podíl oceněn reálnou hodnotou nebo ekvivalencí, pak se kursové rozdíly účtují prostřednictvím rozvahových účtů v účtové skupině 41. Pokud není dluhový cenný papír oceněn reálnou hodnotou nebo se podle §

27 zákona reálnou hodnotou neoceňuje, pak se kursový rozdíl účtuje na vrub finančních nákladů a ve prospěch finančních výnosů.“ (Vyhláška č. 500/2002 Sb. § 60 odst. 3)

„Kursové rozdíly z aktiv a závazků v cizí měně, které účetní jednotka vykazuje v rozvaze a kterými se rozhodla zajistit proti měnovému riziku již vzniklé nebo očekávané smluvní vztahy, jejichž plnění je v cizí měně a o nichž není dosud účtováno, se účtují, nejde-li o deriváty, na rozvahových účtech účtové skupiny 41. Na příslušné účty nákladů nebo výnosů se účtují tyto kursové rozdíly v okamžiku zaúčtování příslušných smluvních vztahů nebo v případě, kdy očekávané smluvní vztahy nevzniknou. Aktiva a závazky podle věty první musí splňovat podmínky platné pro zajišťovací derivát podle § 52 odst. 3 a 4; přestanou-li splňovat uvedené podmínky, postupuje účetní jednotka od tohoto okamžiku podle odstavců 1 až 3.“ (Vyhláška č. 500/2002 Sb. § 60 odst. 4)

1.1.4 České účetní standardy

„U kursových rozdílů, které vznikají v průběhu účetního období při ocenění majetku a závazků uvedených v § 4 odst. 12 zákona, se uskutečněním účetního případu rozumí zejména:

- a) úhrada závazku a inkaso pohledávky,
- b) postoupení pohledávky a vklad pohledávky,
- c) převzetí dluhu u původního dlužníka,
- d) vzájemné započtení pohledávek,
- e) úhrada úvěru nebo půjčky novým úvěrem nebo půjčkou,
- f) převod záloh na úhradu pohledávek a závazků.“

(České účetní standardy pro podnikatele č. 006 Kursové rozdíly odst. 2.2.)

„Kursové rozdíly nevznikají při:

- a) oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele v případě, že za jeho dlužníka bude plnit dlužník jiný,
- b) dohodě o změně zahraničních měn pro úhrady nebo inkasa bez pohybu peněžních prostředků s výjimkou změny na Kč,
- c) splácení peněžitých vkladů do obchodních společností a družstev.“

(České účetní standardy pro podnikatele č. 006 Kursové rozdíly odst. 2.3.)

„Při přepočtu měny, která není obsažena v kursech devizového trhu vyhlášených Českou národní bankou, se pro přepočet použijí oficiální střední kursy centrální banky příslušné země, popřípadě aktuální kurs mezibankovního trhu k americkému dolaru nebo euru.“ (České účetní standardy pro podnikatele č. 006 Kursové rozdíly odst. 3.2.)

„Při postupném vzniku závazku z úvěrů nebo půjček, například v rámci smluvního úvěrového rámce, a následném postupném splácení uvedených závazků, lze použít pro vyčíslení kursových rozdílů metodu FIFO (podrobněji popsáno v § 25 odst. 3 zákona o účetnictví) nebo vážený aritmetický průměr kursů za období poskytování úvěru nebo půjčky. Postup stanoví účetní jednotka ve svém vnitřním předpisu.“ (České účetní standardy pro podnikatele č. 006 Kursové rozdíly odst. 3.2.)

2 CIZÍ MĚNA A KURZOVÉ ROZDÍLY

Jak uvádí Kovanicová, při své činnosti se ÚJ (podnikatel) dostává do styku se zahraničními partnery a v souvislosti s tím přijímá a vydává cizí měnu v hotovosti i přes devizový účet, vznikají pohledávky a závazky v cizí měně včetně úvěrů a finančních výpomocí, nakupuje a prodává dlouhodobý a krátkodobý finanční majetek znějící na cizí měnu a mnohé další. (Kovanicová, 2012)

2.1 Cizí měna

„Účetnictví je disciplína, která se zabývá zachycením a popsáním stavu a vývoje majetku účetní jednotky. K tomu, aby účetnictví mohlo tento majetek účelně sledovat, provádět součty a vyčíslovat změny, zaznamenává veškerý majetek a také závazky, náklady, výnosy a další skutečnosti pomocí jednotné veličiny, kterou jsou peníze, konkrétně české koruny. Majetek a ostatní skutečnosti tedy pro účely účetnictví oceňujeme v české měně.“ (Beránek, 2011, s. 18)

Beránek uvádí, že zvláštní skupinu v situaci oceňování, tedy v situaci převodu na české koruny, tvoří především účetní případy, které jsou vyjádřeny v měně cizí. Ve všech případech majetku a závazků, kdy ocenění vyplívá z údajů o jejich hodnotě v cizí měně, zaznamenáváme v účetnictví nejen výslednou částku v české měně, ale také s ní většinou i původní částku v měně cizí. Podle Beránka nazýváme tyto případy účtování v cizí měně. (Beránek, 2011)

Zákon o účetnictví předepisuje povinnosti účtovat v cizích měnách v některých případech, které byly popsány v první kapitole v legislativní úpravě. Neznamená však, že bychom měli cizí měnu používat vždy a v každém důsledku, když se v rámci účetnictví objeví položka vyjádřená v cizí měně. Beránek uvádí příklad při nákupu dlouhodobého majetku. Když tento majetek pořídíme na fakturu s cenou uvedenou v cizí měně, evidujeme závazek zaplatit fakturu v cizí měně, ale na druhé straně pořízení majetku, jeho uvedení od užívání, odpisy a vyřazení již zpravidla v cizí měně neevidujeme. (Beránek, 2011) Kovanicová publikuje, že u některých položek je prvotním přepočtem vše vyřízeno a podnik je dále vede už jen v české měně, ve většině případů toto však neplatí. (Kovanicová, 2012)

V cizí měně se však evidují vždy peníze v pokladnách a na cestě, účty v bankách, pohledávky a závazky, cenné papíry dluhové i majetkové, účasti v jiných společnostech a také opravné položky a rezervy, které souvisejí s majetkem a závazky v cizí měně. (Beránek, 2011; Kovanicová, 2012)

Ve výše uvedených případech se vyjadřuje ocenění majetku, závazků, opravných položek a rezerv vždy ve dvou měnách a to jak v měně české, tak i v měně cizí.

V následující tabulce je znázorněn zjednodušený přehled situace:

Tabulka 1 Zjednodušený přehled evidence v cizí měně [Beránek, 2011]

MAJETEK	EVIDENCE V CIZÍ MĚNĚ
Peníze v pokladně a na cestě	Povinná
Účty vedené u bankovních institucí	Povinná
Ceniny v cizí měně	Povinná
Vlastní pohledávky a závazky v cizí měně	Povinná
Nabyté pohledávky a převzaté závazky v cizí měně	Povinná
Podíly na společnostech vyjádřené v cizí měně	Povinná
Cenné papíry v cizí měně	Povinná
Opravné položky k majetku evidované v cizí měně	Povinná
Rezervy na závazky vyjádřené v cizí měně	Povinná
Základní kapitál české společnosti	Dobrovolná (možné i v EUR)
Ostatní vlastní kapitál	NE, údaje by byly zavádějící
Ostatní majetek a přechodné účty	Dobrovolná
Náklady a výnosy	Dobrovolná

Hlavním záměrem účtování v cizích měnách je úspěšné vyřešení dvou otázek – jak správně vyjádřit přepočtení cizí měny na českou měnu a jak se vypořádat s rozdíly, které vznikají v důsledku kolísání kursu cizí měny mezi jednotlivými účetními operacemi. V rámci účetnictví nikdy neřešíme problém, jakým způsobem přepočítat českou měnu na cizí.

2.2 Přepočtení cizí měny na měnu českou

Ryneš publikuje, že majetek a závazky vyjádřené v cizí měně přepočítávají účetní jednotky na českou měnu kurzem devizového trhu vyhlášeným ČNB, a to k okamžiku:

- a) uskutečnění účetního případu při pořízení veškerých aktiv v cizí měně a vzniku závazků v cizí měně – u těchto případů kurzový rozdíl nevzniká,
- b) uskutečnění účetního případu při pohybu majetku a závazků v cizí měně při současném pohybu směnných kurzů oproti historickým kurzům příslušné měny – vzniká potenciaální kurzový rozdíl v průběhu účetního období,

- c) rozvahový den, kterému se přepočítává pouze majetek a závazky v cizí měně podle výše citovaného § 4 odst. 12 zákona o účetnictví, tj. pohledávky, závazky, podíly, cenné papíry, deriváty, ceniny vedené v cizí měně a devizové hodnoty podle devizového zákona – vniká kurzový rozdíl k rozvahovému dni. (Ryneš, 2014)

Beránek rozděluje problematiku převodu cizí měny na měnu českou na tři skupiny problémů podle měny, kterou převádíme. (Beránek, 2011)

2.2.1 ČNB vyhláší směnný kurs

První skupinu tvoří měny, pro které Česká národní banka vyhláší směnný kurs. Seznamy zemí, pro které ČNB vyhláší denně kurzy, se v průběhu doby rozšiřuje podle rozhodnutí a naopak ubývají ty země, které přecházejí postupně na euro. Je proto někdy nutné, ověřit si, zda v době uskutečnění účetního případu pro danou zemi ČNB kurs vyhlášovala nebo nikoliv.

„V případech měn, pro které ČNB vyhláší v rámci kursů devizového trhu jejich kurs vůči české koruně, musíme pro účely účetnictví používat tento kurs.“ (Beránek, 2011, s. 23)

2.2.2 ČNB vyhláší kursy ostatních měn

Druhou skupinu tvoří měny zemí ostatních, jejichž denní kurs devizového trhu ČNB nevyhláší, ale vyhláší jednou měsíčně takzvané kursy ostatních měn. Tyto orientační kursy jsou stanoveny podle jiné metodiky než denní kursy. Tyto kursy vyhláší ČNB pro téměř všechny měny na světě. Pro přesnější přepočet je pro tyto země možno použít přepočty přes dolar nebo euro za použití aktuálních kursů na mezibankovním trhu.

2.2.3 ČNB nevyhláší žádný kurs

Třetí skupinu tvoří takové měny zemí, které Česká republika neuznává jako samostatný stát a mají vlastní, jinde nepoužívanou měnu. ČNB dále nevyhláší kursy měn s vysokou inflací nebo nestabilitou, ale pouze teoreticky.

„V případě těchto měn je nutné použít přepočet přes euro nebo dolar za použití aktuálních kursů na mezibankovním trhu. Pokud tyto měny nejsou obchodovány vůči dolaru nebo euru, nezbyvá než je přepočítat na měnu, za kterou se běžně směňují a následně pak přepočítat na české koruny. Tento postup je pak nutné uvést v interních účetních směrnících a přiloze k účetní závěrky.“ (Beránek, 2011, s. 24)

Strouhal shrnuje problematiku přepočtu cizí měny a shoduje se s Beránkem. U cizoměnových operací je třeba přepočítat výši pohledávky a závazků směnným kurzem. ÚJ přitom použije

aktuální kurz ČNB nebo kurz, za který cizí měnu nakoupila nebo prodala. Pokud však jde o tzv. exotickou měnu, u které se kurzy nevyhlašují denně, potom je třeba pro přepočítání na české koruny použít poslední známý kurz vyhlášený ČNB, případně kurz mezibankovního trhu vzhledem k americkému dolaru nebo euru. (Strouhal et al., 2014)

2.3 Použití kursů ČNB

V účetnictví tedy máme vyjádřenu hodnotu v české i cizí měně. Beránek říká, že vzájemný poměr mezi cizí a českou měnou musí v určitých okamžicích odpovídat kursu této měny, který vyhlašuje ČNB – platí pro měnu, pro kterou ČNB vyhlašuje denní kurs. (Beránek, 2011)

2.3.1 Platný směnný kurz ke dni uskutečnění účetního případu

Jak uvádí Ryneš, ČNB vyhlašuje aktuální denní kurz v 14:15 hod. příslušného dne. V případě, že účetní jednotky budou používat denní kurzy při běžném účtování o uskutečněných účetních případech, musí si v rámci své vnitřní směrnice o kurzových přepočtech rozhodnout, zda denním kurzem bude:

- a) aktuální kurz příslušného dne vyhlášený ČNB; použití tohoto kurzu však znamená, že ÚJ bude moci účtovat účetní případy až v odpoledních hodinách,
- b) kurz ČNB předchozího dne. (Ryneš, 2014)

2.3.2 Pevný kurz

Ryneš popisuje dále pevný kurz neboli kurz stanovený pro předem vymezené časové období. Maximální délka je ovšem omezena jedním účetním obdobím, např. roční kurz stanovený k 1. lednu nebo pololetní, čtvrtletí či měsíční kurz. Pevný kurz se využívá v období kurzové stability. Ryneš uvádí, že pokud by došlo k oficiálně vyhlášené devalvaci nebo revalvaci měny, musí podnik povinně upravit používaný pevný kurz. Pokud by nebyl oficiálně vyhlášen odlišný postup ve Finančním zpravodaji, přepočítání majetkových a závazkových položek vyúčtovaných do doby devalvace nebo revalvace by se neprováděl. (Ryneš, 2014)

2.3.3 Zvláštní případy použití denních kurzů

Ryneš uvádí tyto zvláštní případy použití denního kurzu platného ke dni uskutečnění účetního případu:

- a) nákup nebo prodej cizí měny za českou měnu, kdy je možno k okamžiku ocenění použít kurz, za který byly tyto hodnoty nakoupeny nebo prodány. Uvedeno také v § 24 odst. 6 zákona o účetnictví,
- b) využití jednoho kurzu předem určeného pro vyúčtování komplexního účetního případu v cizí měně. Tento případ se týká především vyúčtování služebních cest např. záloha, vyúčtování a vratka,
- c) vklady od základního kapitálu v cizí měně u vzniku účetní jednotky
- d) přepočítání přijatého zdanitelného plnění v tuzemsku v cizí měně. (Ryneš, 2014)

2.3.4 Kurs pro účetní závěrku

Beránek uvádí, že pro účtování v rámci účetní závěrky je možné použít jedině denní kurs ČNB platný v den, ke kterému se uzávěrka sestavuje. Jedná se zpravidla o poslední den účetního období. Pokud v den, ke kterému sestavujeme účetní závěrku, ČNB vyhláší kurs, Beránek konstatuje, že nelze v rámci účetní závěrky použít kurs ČNB vyhlášený předchozího dne a to ani v případě, že jej užíváme po celý rok pro všechny účetní případy. (Beránek, 2011)

„Pokud bychom v rámci účetní jednotky použili jiný kurs, než je předepsané, resp. povolené zákonem nebo vyhláškou, dopouštíme se tím chyby. Ne vždy však musí mít tato chyba postížitelné následky.“ (Beránek, 2011, s. 36)

2.4 Kursové rozdíly

Beránek přehledně popisuje kursové rozdíly tak, že budeme-li účtovat v cizí měně a vyjadřovat vztah mezi českou měnou a cizí měnou, musíme tak učinit ve dvou fázích. Jednak v průběhu účetního období v okamžiku uskutečnění účetního případu, kdy příslušný obrat na účtu souvisejícím se zaúčtovanou účetní operací vyjádříme v české i cizí měně (např. při výběru valut z pokladny). Ve druhé fázi pak při sestavování účetní závěrky, kdy příslušný zůstatek na účtu v české měně upravíme tak, aby korespondoval se zůstatkem v měně cizí. (Beránek, 2011)

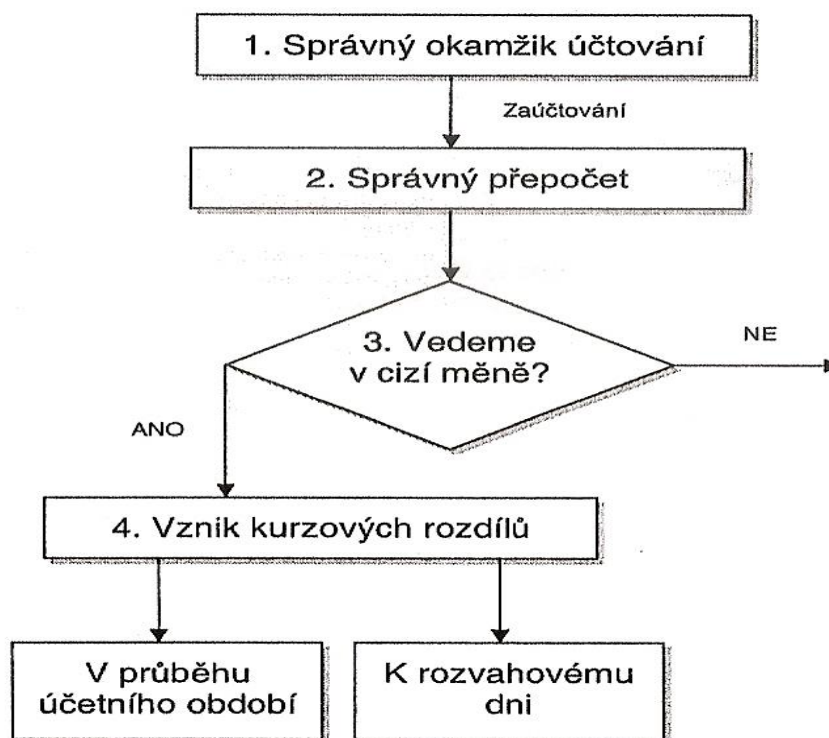
Možné rozdělení kurzových rozdílů do dvou skupin uvádí Ryneš:

- v první řadě kurzové rozdíly účtované v průběhu účetního období v souvislosti s uskutečněním účetního případu, při kterém vznikají kurzové rozdíly,

- o a v druhé řadě kurzové rozdíly účtované při uzavírání účetních knih, neboli k rozvahovému dni, v souvislosti s kurzovým přepočtem vybraných položek majetku a závazků uvedených ve výše citovaném § 4 odst. 12 zákona o účetnictví. (Ryneš, 2014)

Beránek však rozděluje kurzové rozdíly na tři typy případů, při kterých může rozdíl vzniknout. Stejně jako Ryneš - na kurzové rozdíly v průběhu roku, kurzové rozdíly „rozvahové“ na konci účetního období a navíc na kurzové rozdíly „při směně“. (Beránek, 2011)

Obrázek 1 znázorňuje vznik kurzových rozdílů a jejich rozdělení.

Obrázek 1 Vznik kurzových rozdílů – grafické znázornění [Pokorná, 2002]

2.4.1 Kurzové rozdíly během účetního období

Kovanicová uvádí, že jestliže s takovými položkami, tedy položkami vyjádřenými i v cizí měně, uskuteční podnik v průběhu účetního období určitou operaci způsobující jejich pohyb, vznikne pravděpodobný kurzový rozdíl. Od doby pořízení popř. posledního přepočtu aktiva

nebo vzniku závazku popř. posledního přepočtu závazku do okamžiku uskutečnění účetního případu mohlo totiž dojít ke změně kursu, což způsobuje, že tatáž částka cizí měny představuje jinou (vyšší či nižší) částku české měny. (Kovanicová, 2012) Beránek doplňuje, že pokud budeme přepočítávat majetek nebo závazky vyjádřené v cizí měně, většinou tak budeme dělat dvakrát nebo i vícekrát pro jednu a tutéž položku majetku nebo závazků. V těchto případech se často stane, že použijeme pro přepočet cizí měny na českou pokaždé jiný kurz. (Beránek, 2011)

Beránek dále uvádí příklad: „Vznikne-li závazek v cizí měně přijetím faktury, bude tento závazek přepočten na českou měnu jiným kursem, než bude přepočtena jeho platba. To způsobí rozdíl mezi evidencí v české měně a evidencí v měně cizí. V cizí měně bude závazek zcela splacen, saldo účtu bude nulové, zatímco v české měně vznikne drobný přeplatek nebo nedoplatek způsoben změnou kursu. Tento rozdíl je ziskem nebo ztrátou účetní jednotky, které vznikly tím, že nezaplatila závazek v okamžiku jeho zaúčtování, ale později, kdy se kurs koruny vůči cizí měně změnil.“ (Beránek, 2011, s. 27) Kovanicová tyto kursové rozdíly nazývá reálné, protože se vztahují k již uskutečněné operaci a podnik je k okamžiku uskutečnění účetního případu zobrazí v nákladech na účtu 563 – Kursové ztráty nebo ve výnosech na účtu 663 – Kursové zisky. O takových již dosažených ziscích či ztrátách hovoříme jako o realizovaných a tedy mluvíme o realizovaných kursových rozdílech. (Kovanicová, 2012)

Obrázek 2 Účtování realizovaných kursových rozdílů během období [Kovanicová,2012]

Při postupném vzniku závazků z úvěru nebo půjček, např. v rámci smluvního úvěrového rámce, a následném postupném splácení uvedených závazků říká Ryneš, že je možné použít pro vyčíslení kursových rozdílů metodu FIFO nebo vážený aritmetický průměr kurzů za období poskytování úvěru nebo půjčky. Přesný postup poté upraví ÚJ ve svém vnitřním předpisu. (Ryneš, 2014) Podle Sedláčka kursové rozdíly při postupném splácení pohledávek a závazků, při pohybech na účtech ve skupině 21, 22 a 26 lze vyúčtovat až k okamžiku, kdy se sestavuje účetní závěrka. V ostatních případech se kursové rozdíly účtují k okamžiku uskutečnění

účetního případu. U ostatních účtových skupin (23 a 24) se účtové rozdíly účtují ke dni uskutečnění účetního případu a ke dni sestavení účetní závěrky. (Sedláček, 2004)

Podle Ryneše kurzové rozdíly v průběhu účetního období vznikají zejména u těchto účetních případů:

- a) úhrada a inkaso závazků nebo pohledávek
- b) postoupení pohledávky a vklad pohledávky
- c) převzetí dluhu u původního dlužníka
- d) vzájemné započtení pohledávek
- e) úhrada úvěru nebo půjčky novým úvěrem nebo půjčkou
- f) převod záloh na úhradu pohledávek a závazků.

Dále Ryneš uvádí účetní případy, ve kterých kurzové rozdíly nevznikají:

- a) oznámení o změně věřitele u dlužníka a u věřitele v případě, že za jeho dlužníka plní jiný dlužník,
- b) dohoda o změně zahraničních měn pro úhrady nebo inkasa bez pohybu peněžních prostředků s výjimkou změny na Kč,
- c) splácení peněžních vkladů do družstev a obchodních společností. (Ryneš, 2014)

2.4.2 Kursové rozdíly ke konci rozvahového dne

Přepočtení cizích měn, jak je uvedeno pod písm. b) výše citovaného § 24 odst. 6 zákona, vede ke vzniku kurzových rozdílů. Beránek uvádí, že těmito kurzovými rozdíly upravujeme shodnost zůstatků na některém účtu v okamžiku sestavování účetní závěrky a dále je budeme nazývat „rozvahové“ kurzové rozdíly, protože je vytváříme především k ovlivnění rozvahy. Pomocí právě „rozvahových“ kurzových rozdílů přeceňujeme v okamžiku účetní závěrky majetek a závazky vyjádřené v cizí měně. Není předepsáno, že rozvahové kurzové rozdíly musíme vytvořit a zaúčtovat až na konci účetního období. Kdykoliv chceme zpřesnit některý výstup vytvářený z účetnictví, tyto rozvahové kurzové rozdíly můžeme vytvořit a zaúčtovat i kdykoliv v průběhu roku. (Beránek, 2011)

Podle Kovanicové k datu sestavení účetní závěrky lze pro přepočet použít pouze aktuální devizové kursy ČNB. Kursové rozdíly zjištěné k rozvahovému dni se z principu zobrazují také výsledkově prostřednictvím účtů kurzových zisků a kurzových ztrát. Existují však výjimky, do kterých Kovanicová řadí převážnou část dlouhodobého a krátkodobého finančního majetku

charakteru podílů a cenných papírů. U části těchto aktiv se kursové rozdíly projeví sice výsledkově, ale jako součást ocenění těchto aktiv a nikoliv prostřednictvím účtů kursových rozdílů. U některých se kursové rozdíly dokonce nezobrazují výsledkově, ale naopak rozvahově. Z tohoto důvodu Kovanicová rozděluje problematiku kursových aktiv a závazků zjištěných ke konci rozvahového dne na dvě níže uvedené skupiny. (Kovanicová, 2012)

a) Kursové rozdíly u aktiv a závazků bez podílů a cenných papírů

Ke konci rozvahového dne se kursové rozdíly z konečných stavů aktiv a závazků vyjádřených i v cizí měně, tedy kursové rozdíly nerealizované, zaúčtují do finančních nákladů či výnosů jako kursový zisk – účet 663 nebo kursová ztráta – účet 563. (Kovanicová, 2012)

b) Kursové rozdíly u podílů a cenných papírů

Tuto problematiku popisují i Skála a Skálová, kdy kurzové rozdíly z cenných papírů a podílů, s výjimkou dluhopisů v cizí měně držených do splatnosti, se při ocenění ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka, považují za součást ocenění reálnou hodnotou nebo ekvivalencí. Pokud není cenný papír nebo podíl oceněn reálnou hodnotou, pak se kurzové rozdíly účtují na účet 414, s výjimkou dlužných cenných papírů. U dlužných cenných papírů neoceňovaných reálnou hodnotou se kurzový rozdíl účtuje standardním způsobem do finančních nákladů nebo finančních výnosů. (Skála a Skálová, 2002)

Upřesnění toho, kdy a jakým způsobem je ÚJ povinna vytvářet kursové rozdíly je uvedeno ve Vyhlášce č. 500. Ta se shoduje s autory a určuje, že všechny „rozvahové“ kurzové rozdíly, tedy rozdíly vzniklé přeceněním v rámci účetní uzávěrky, se v rámci účetnictví podnikatelů účtují do nákladů a výnosů. Kursové rozdíly, které vzniknou přeceněním některých cenných papírů, jsou jediné kursové rozdíly, které se neúčtují na nákladový nebo výnosový účet.

2.4.3 Kursové rozdíly vznikající při směně

Jediný Beránek člení na tento poslední typ kursových rozdílů, který může vzniknout při směně české měny za cizí měnu, a to v případě, když v účetnictví užijeme jiný kurs než ten, kterým byl obchod proveden. (Beránek, 2011)

„Nakoupíme-li např. americké dolary za 29 Kč, ale zaúčtujeme je kursem vyhlášeným pro ten den ČNB – 28, 420 Kč, vznikne rozdíl 58 haléřů na každý nakoupený dolar. Tento rozdíl, vzniklý jako rozdíl mezi kursem provedené směny a kursem použitým v účetnictví, budeme nazývat kursovým rozdíl „při směně“. Účtujeme jej v případě zisku ze směny oproti účetnímu kursu na výnosový účet 663, v případě ztráty na nákladový účet 563. Kursový rozdíl při směně může také samozřejmě vzniknout, pokud směníme cizí měnu za jinou cizí měnu.“ (Beránek, 2011, s. 30)

Dále Beránek uvádí, že aby bylo možné účtování v tomto případě zjednodušit, můžeme při zaúčtování použít kurz směny, i když je odlišný od vyhlášeného kursu ČNB. Není podstatné, zda je cizí měna nakupována nebo prodávána v bance, ve směnárně nebo u jiného subjektu. Shoduje se zněním zákona o účetnictví - § 24 odst. 6 poslední věty citované výše. Podle tohoto ustanovení je možné výhodně využít kurz nejen při nákupu nebo prodeji valut, ale hlavně v případech, kdy platíme v devizách z účtu vedeného v české měně nebo inkasujeme na tento účet položky v cizí měně a banka v rámci platebního styku provede zároveň směnu. (Beránek, 2011)

2.5 Vnitropodniková směrnice o používání kurzů v účetnictví

Jak Ryneš publikuje, použitý způsob kurzového přepočtu vyhlásí podnik ve vnitropodnikové směrnici, kterou upraví v tom případě, když změní použitý kurz. Informace o způsobu kurzového přepočtu uvede podnik v příloze k účetní závěrce.

Vnitropodniková směrnice o přepočtu cizích měn a účtování kurzových rozdílů musí obsahovat zejména:

- a) Systém používaných kurzů
 - denní kurzy ČNB (kurz příslušného dne nebo kurz dne předcházejícího),
 - pevný kurz – vymezení období platnosti kurzu, stanovení výchozího kurzu, např. kurz ČNB platný k prvnímu dni měsíce a pravidla pro případnou změnu v průběhu vymezeného období,
 - vymezení možností využití kurzů ve zvláštních případech, např. využití kurzů při nákupech či prodeji cizí měny za českou měnu, vklady do základního kapitálu v cizí měně nebo přepočtení přijatého zdanitelného plnění v cizí měně.

- b) Stanovení účetních případů, pro které se budou jednotlivé systémy kurzových přepočtů používat, např. valutová pokladna a devizový účet budou přepočítávány pevným kurzem, přijaté a vydané faktury v cizí měně budou přepočítávány denním kurzem vyhlášeným ČNB předcházející den přijetí nebo odeslání faktury.
- c) Stanovení okamžiku uskutečnění účetního případu, např. den přijetí nebo odeslání faktury v cizí měně.

Vedení účetnictví u vybraných položek majetku a závazků současně v české měně a v cizí měně lze podle Ryneše zabezpečit obvykle buď přímo na účetním dokladu, nebo přehled o ocenění v cizích měnách promítnout do analytické evidence či na podrozvahové účty. (Ryneš, 2014)

3 MAJETEK A ZÁVAZKY V CIZÍ MĚNĚ

V této části mé práce se zaměřím na majetek a závazky, které se v účetnictví objevují v cizí měně a je potřeba tyto položky evidovat jak v měně české, tak v měně cizí.

Na straně aktiv popíši:

- Peněžní prostředky (valutová pokladna, devizový účet)
- Krátkodobé a dlouhodobé pohledávky

Na straně pasiv poté:

- Krátkodobé a dlouhodobé závazky

3.1 Valutová pokladna

Podle Strouhala (2014) je obvyklé, že kromě korunové pokladny mají účetní jednotky zároveň pokladny valutové, pro každou měnu využívá podnik jednu valutovou pokladnu. V této chvíli je třeba vést veškeré příjmy a výdaje valut v cizí měně, kterou následně přepočítáváme kurzem ČNB, neboť jak už bylo zmíněno, účetnictví je vedeno v domácí peněžní měně, tedy v českých korunách.

„Při účtování o pohybu valut je nezbytně nutné ve vnitřním předpisu účetní jednotky stanovit, jaký kurz bude účetní jednotka používat při převodu valut na korunovou hodnotu. Cizí měna ve valutové pokladně se v souladu se zákonem o účetnictví přepočítává na českou měnu:

- k okamžiku pohybu peněz (příjem nebo výdej z pokladny),
- ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

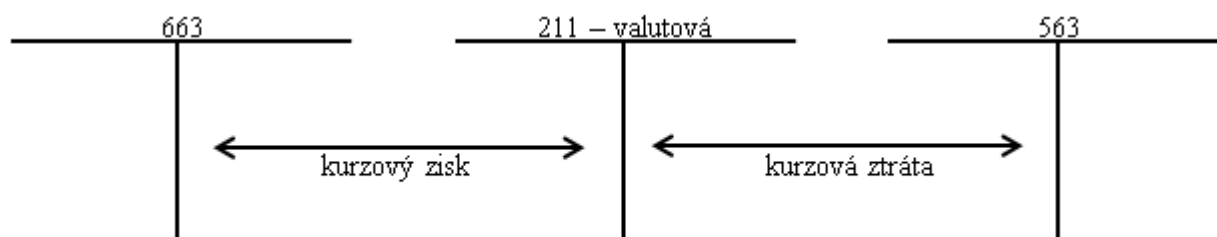
K přepočtu cizí měny na českou měnu může účetní jednotka použít aktuální denní kurz vyhlášený Českou národní bankou; kurz, za který byly valuty nakoupeny nebo prodány, nebo pevný kurz.“ (Šebestíková, 2013, s. 67)

Při účtování valut, které má ÚJ uloženy v pokladně (účet 211) nebo které převádí mezi pokladnami, příp. mezi pokladnou a bankou (účet 261), je potřeba při každém pohybu ocenit přírůstek nebo úbytek valuty v korunách. Vždy provádíme přepočet cizí měny na koruny v průběhu roku pro částku právě přijatou nebo vydanou z pokladny. Pro valuty, které leží

v pokladně bez pohybu, můžeme při změně kursu dělat přepočet, ale nemusíme. (Beránek, 2011)

Beránek dále popisuje, že můžeme dočasně na valuty v pokladně pohlížet jako na zásoby určitého zboží, které v určité ceně – přepočtu kursem na koruny – ukládáme na sklad a v určité ceně vybíráme. Rozdíl oproti účtování skladu je v tom, že při účtování skladu metodou FIFO neměníme cenu zásob a zásoby vyskladňujeme ve stejné ceně, jako jsme je přijali. Při účtování průměrnými cenami sice cenu měníme a vyskladnění provádíme s jinou cenou než příjem na sklad, ale takovým způsobem, aby součet cen příjmů byl roven součtu cen výdajů. Valuty naproti tomu v obecném případě „vyskladňujeme“ v ceně jiné, než byla cena pořízení. Při použití denního kursu měníme skoro vždy jejich cenu při každém pohybu, a to směrem nahoru i dolů. Tím vzniká rozdíl mezi evidencí zůstatku v cizí měně a evidencí zůstatku v korunách. Tyto rozdíly nemusí ÚJ vyrovnávat při každém výběru či vkladu, ale může jej srovnávat souhrnně v intervalech, nejpozději ale v okamžiku, kdy sestavujeme účetní uzávěrku. (Beránek, 2011)

Valuty tedy vybíráme z pokladny obvykle v jiném kursu, než jsme je vložili. Proto nekoresponduje zůstatek na pokladně v měně domácí s měnou cizí. Nerovná se tedy zůstatek vyjádřený v korunách přepočtu zůstatku v cizí měně aktuálním kursem a my musíme v okamžiku sestavování bilance provést úpravu a zaúčtovat vniklý rozvahový kurzový rozdíl. Tento rozdíl, jak můžeme vidět na **Obrázku 3**, se účtuje na vrub nákladů (účet 563) nebo výnosů (účet 663) a vyjadřuje, kolik jsme prodělali nebo vydělali na změnách kurzu za dobu, kdy jsme valuty vlastnili.

Obrázek 3 Účtování kurzových rozdílů ve valutové pokladně [Strouhal et al., 2014]

„Problematika vedení pokladny není bohužel upravena žádným právním předpisem, a tak je pouze na účetní jednotce, aby si pro vedení pokladny vytvořila vnitřní směrnice. Součástí směrnic by mělo být vymezení následujících údajů a okruhů:

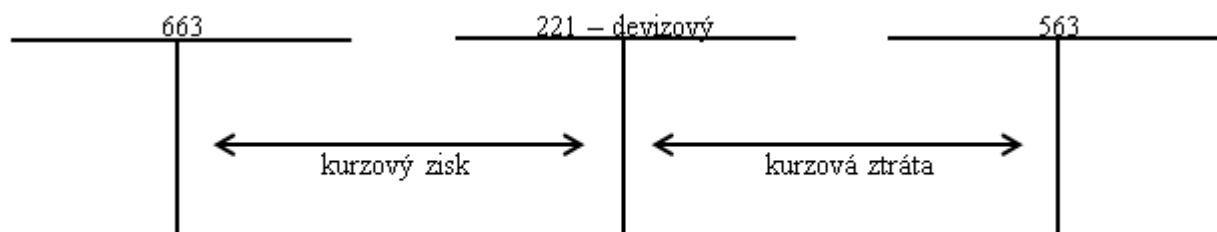
- oprávněné osoby a jejich podpisové vzory,
- hotovostní limit,
- způsob evidence pokladní hotovosti,
- dohody o hmotné odpovědnosti,
- evidence denních tržeb,
- pravidla pro převod hotovosti na běžný účet,
- v případě valutové pokladny i možnosti použití valut a podobně.

ÚJ musí s pokladníkem sjednat dohodu o hmotné odpovědnosti, která musí mít písemnou formu (jinak je neplatná). Vzhledem k této dohodě odpovídá pokladník (obvykle v plné výši) za veškeré potenciální pokladní schodky.“ (Strouhal et al., 2014, s. 137)

3.2 Devizový účet

V případě úhrad zahraničních dluhů a inkasa zahraničních pohledávek zřizují účetní jednotky devizový účet. Na devizových účtech se účtuje v souvislosti s cizí měnou analogicky jako ve valutové pokladně, která je popsána v předchozí podkapitole. Pravidla jsou stejná pro cizoměnové operace jak na konci účetního období, tak v průběhu. Případné kurzové rozdíly účtujeme výsledkově, kurzové zisky na výnosový účet 663, kurzové ztráty na nákladový účet 563.

Obrázek 4 znázorňuje způsob zaúčtování kurzových rozdílů na devizovém účtu. Jak můžeme vidět, účtování je identické jako ve valutové pokladně. Stav devizového účtu se zvyšuje v případě kurzového zisku a naopak stav se snižuje v případě ztráty.

Obrázek 4 Účtování kurzových rozdílů na devizovém účtu [Strouhal et al., 2014]

3.3 Pohledávky a závazky

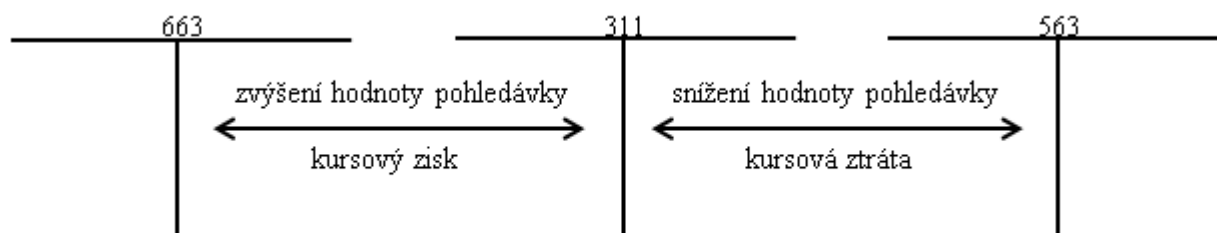
V této podkapitole se budu zabývat základními účetními případy při zaúčtování vlastních pohledávek a závazků, tedy pohledávek a závazků vzniklých v souvislosti s činností účetní jednotky. O pohledávce nebo závazku účtujeme obvykle dvakrát. Poprvé při jejich vzniku, vystavením či přijetím faktury a podruhé při jejich zániku, nejčastěji zaplacením.

O pohledávce a závazku v cizí měně dále účtujeme v okamžiku sestavování účetní závěrky a potřebujeme tedy, aby byly v rámci rozvahy oceněny kursem ČNB ze dne sestavení závěrky. Proto u pohledávek i závazků vytváříme v rámci účetní závěrky rozvahové kurzové rozdíly. (Beránek, 2011)

3.3.1 Pohledávky v cizí měně

Pohledávky, které ÚJ eviduje v cizí měně, musí k okamžiku ocenění samozřejmě přepočítat na českou měnu a nadále evidovat nejen v měně české ale i v měně cizí, jak bylo uvedeno výše v Zákonu o účetnictví. Pro přepočet může ÚJ využít denní nebo pevný kurz.

Případné kurzové rozdíly, které vznikají při uskutečnění účetního případu a ke konci rozvahového dne se účtují výsledkově, tedy na vrub finančních nákladů nebo ve prospěch finančních výnosů. Při postupném splácení pohledávek lze kurzové rozdíly účtovat výsledkově až ke konci rozvahového dne. Např. u inkasa pohledávky, postoupení pohledávky nebo u vkladu pohledávky mluvíme o kurzových rozdílech, které vznikají v průběhu účetního období. (Šteker a Otrusínová, 2013)

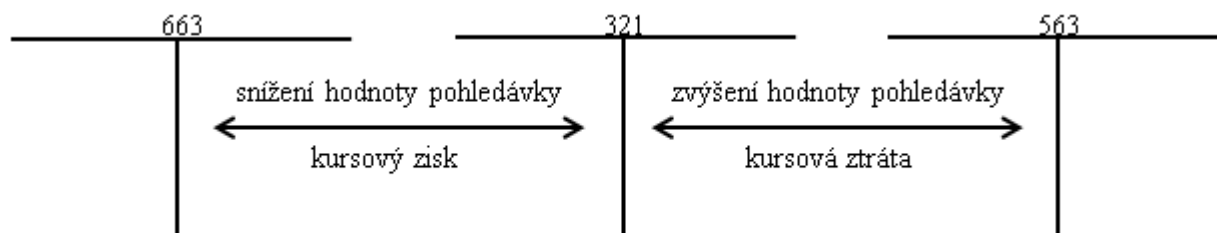

Obrázek 5 Účtování pohledávek v cizí měně [Strouhal et al., 2014]

3.3.2 Závazky v cizí měně

Stejně jako tomu bylo u pohledávek, tak i závazky, které ÚJ eviduje v cizí měně, se musí k okamžiku ocenění přepočítat na českou měnu a nadále vést vedle měny české i v měně cizí. Jako u pohledávek může ÚJ použít pro přepočet denní nebo pevný kurz.

Případné kurzové rozdíly vznikající k okamžiku uskutečnění účetního případu a ke konci rozvahového dne se účtují výsledkově, tedy na vrub finančních nákladů nebo ve prospěch finančních výnosů stejně jako u pohledávek v cizí měně. Jak již bylo popsáno výše, při postupném vzniku závazků z úvěru nebo půjček a následném postupném splácení těchto závazků může ÚJ použít pro vyčíslení kurzových rozdílů metodu FIFO nebo vážený aritmetický průměr. Při postupném splácení lze kurzové rozdíly účtovat výsledkově až ke konci rozvahového dne. Např. u úhrady závazku, převzetí dluhu nebo úhrady úvěru novým úvěrem mluvíme o kurzových rozdílech, které vznikají v průběhu účetního období. (Šteker a Otrusinová, 2013)

Obrázek 6 Účtování závazků v cizí měně [Strouhal et al., 2014]

3.4 DPH

ÚJ, která je plátcem DPH, je při dovozu zboží ze zahraničí povinna si sama DPH vypočítat, vyměřit a případně odvést. Jelikož při výpočtu základu daně se vychází z faktury za zboží vystavené v cizí zemi, je potřeba téměř vždy v této souvislosti přepočítávat cizí měnu na české koruny. DPH je totiž vždy bez výjimky vyjádřeno v korunách nezávisle na tom, z jakého plnění se vyměřuje. V tomto případě je potřeba si uvědomit, že přepočet pro účely stanovení výše odvodu DPH a přepočet pro účely zaúčtování účetního případu nemusí být vždy stejný. I přes to, že v zákoně citovaném výše je uvedeno, že pro účely DPH používá účetní jednotka stejné kurzy jako v účetnictví. (Beránek, 2011)

Pokud poplatník používá pevný kurz, pak pro přepočtení cizí měny na českou měnu u DPH použije tento pevný kurz, pokud používá denní kurz, je to denní kurz a pokud poplatník používá včerejší denní kurz, je to včerejší denní kurs.

Jak uvádí Beránek, zdánlivě tedy poplatník (ÚJ) užívá při přepočtu základu daně a daně pro účely evidence DPH stejný kurz jako v účetnictví. Problémem však je, že pro účely DPH je nutné použít kurz nikoliv ze dne uskutečnění účetního případu, ale ze dne, kdy má povinnost přiznat daň. Den, kdy proběhl okamžik uskutečnění účetního případu a den vzniku povinnosti přiznat daň, mohou být někdy shodné dny, často se však jedná o rozdílné dny. Pokud pak ÚJ používá denní kurs ČNB, nebo mezi oběma dny změní výši pevného kurzu, bude základ DPH pro účely výpočtu DPH jiný než náklad nebo hodnota pořízeného zboží zaúčtovaná do účetnictví. (Beránek, 2011)

3.4.1 DPH při pořízení zboží z EU

Den, kdy je poplatník povinen přiznat daň, a tedy rozhodný den pro přepočtení cizí měny pro účely DPH, je dán zákonem o DPH. Při pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie je tento den stanoven výše citovaným § 25 zákona o DPH.

Je nutné si uvědomit, že rozhodné datum se neodvívá od data vystavení zahraniční faktury, jak tomu bylo dříve, ale od data, kdy je tato zahraniční faktura rozšířena na český daňový doklad. Mezní datum pro vznik povinnosti přiznat daň je 15. den následujícího měsíce po obdržení zboží. Tento datum se použije v případech, kdy do té doby nebyla faktura vystavena, nebo v případech, kdy sice vystavena byla, ale nebyla doručena.

Příjemce zboží pořízeného z jiného členského státu EU je povinen do 15 dní od obdržení zboží vystavit daňový doklad a pro účely evidence DPH, výpočtu základu daně a daně použije kurz ze dne, kdy tuto činnost provede.

- pokud se ÚJ rozhodne účtovat faktury kurzem ze dne přijetí faktury a daňový doklad vystaví vždy okamžitě s přijetím faktury, bude v účetnictví i v evidenci DPH používat stejný kurz,
- pokud ale ÚJ používá denní kurzy a daňové doklady při přijetí faktury nevytvoří v den přijetí nebo účtuje kurzem ze dne přijetí zboží, pak téměř s jistotou bude kurz použitý v účetnictví pro zaúčtování a kurz použitý pro výpočet výše DPH odlišný. (Beránek, 2011)

3.4.2 DPH při pořízení služby z EU

Podle Beránka se pokusím shrnout pravidla pro stanovení kurzu při pořízení služby z EU:

- je-li faktura za službu vystavena před plněním, použije ÚJ pro účely DPH kurz ze dne vystavení faktury – tento kurz nelze obvykle použít pro potřeby účetnictví, neboť se nejedná o okamžik uskutečnění plnění ani okamžik doručení faktury,
- pokud je faktura vystavena následně nebo se jedná o splátkový kalendář, použije ÚJ kurz ze dne poskytnutí služby – kurz bude shodný s kurzem použitým v účetnictví,
- dojde-li k převodu práv a v okamžiku tohoto převodu není ještě známa cena, ÚJ použije kurz ze dne platby – tento kurz může být kurzem použitým v účetnictví,
- pokud ÚJ zaplatí služby sice dříve, než dojde k vystavení faktury a uskutečnění služby, ale ve stejném měsíci, nemá to na výše jmenované zásady vliv,
- v poslední řadě, pokud ÚJ zaplatí službu v měsících předcházejících vystavení dokladu a uskutečnění služby, použije kurz z posledního dne tohoto měsíce. (Beránek, 2011)

Můžeme pozorovat velký rozdíl při stanovení kurzu pro přepočítání cizí měny mezi pořízením služby a pořízením zboží. Při dodání služby kurz závisí na okamžiku uskutečnění a na vystaveném dokladu pouze, pokud byl vystaven před poskytnutím služby, zatímco při dodání zboží nezávisí na dodání, ale na vytvořeném daňovém dokladu.

3.5 Zahraniční cestovní náhrady

Poslední položkou týkající majetku a závazků v cizí měně jsou cestovní náhrady při zahraničních služebních cestách, tedy cestovní příkazy a jejich proplácení zaměstnancům. U většiny firem jsou tyto náhrady hrazeny výhradně z valutové pokladny, neboť se jedná objemově o menší částky, ale i přesto bývají velice často zdrojem nepřesností a pochybení.

3.5.1 Zálohy na výdaje na pracovní cestě

Zaměstnanec má nárok v souvislosti se zahraniční pracovní cestou na proplácení výdajů, které mu vznikly. Konkrétně může jít o tyto složky cestovních náhrad:

- a) náhrada jízdních výdajů veřejným dopravním prostředkem nebo taxi,
- b) náhrada za opotřebení použitého vlastního vozidla,
- c) náhrada za nakoupené pohonné hmoty při použití vlastního vozidla,
- d) proplácení nákupu pohonných hmot do služebního vozidla,
- e) stravné, kapesné, nocležné,

f) další doložené výdaje související s pracovní cestou. (Beránek, 2011)

Zaměstnavatel před odjezdem na zahraniční pracovní cestu vyplácí zpravidla zaměstnanci zálohu na všechny výše uvedené výdaje do jejich předpokládané výše. Zaměstnavatel vychází z § 183 zákoníku práce citovaného níže.

„(1) Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci zúčtovatelnou zálohu až do předpokládané výše cestovních náhrad, pokud se se zaměstnancem nedohodne, že záloha nebude poskytnuta.

(2) Při zahraniční pracovní cestě může zaměstnavatel po dohodě se zaměstnancem poskytnout zálohu v cizí měně nebo její část též cestovním šekem nebo zapůjčením platební karty zaměstnavatele. Zaměstnavatel se může se zaměstnancem dohodnout na poskytnutí zálohy na zahraniční stravné v české měně nebo v jiné než v prováděcím právním předpisu vydaném podle § 189 stanovené cizí měně pro příslušný stát, pokud je k této měně Českou národní bankou vyhlášen kurz. Při určení výše zahraničního stravného v dohodnuté měně se nejprve zjistí korunová hodnota zahraničního stravného, která se přepočítá na dohodnutou měnu. Pro určení korunové hodnoty zahraničního stravného a částky zahraničního stravného v dohodnuté měně se použijí kurzy vyhlášené Českou národní bankou a platné v den vyplacení zálohy.

(4) Částku, o kterou byla poskytnutá záloha při zahraniční pracovní cestě vyšší, než činí právo zaměstnance, vrací zaměstnanec zaměstnavateli v měně, kterou mu zaměstnavatel poskytl, nebo v měně, na kterou zaměstnanec tuto měnu v zahraniční směně, anebo v české měně. Částku, o kterou byla poskytnutá záloha při zahraniční pracovní cestě nižší, než činí právo zaměstnance, doplácí zaměstnavatel zaměstnanci v české měně, pokud se nedohodnou jinak. Při vyúčtování zálohy použije zaměstnavatel zaměstnancem doložený kurz, kterým byla poskytnutá měna v zahraničí směněna na jinou měnu, a kurzy uvedené v odstavci 2.“ (Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce § 183 odst. 1, 2 a 4)

3.5.2 Pracovní cesta bez záloh

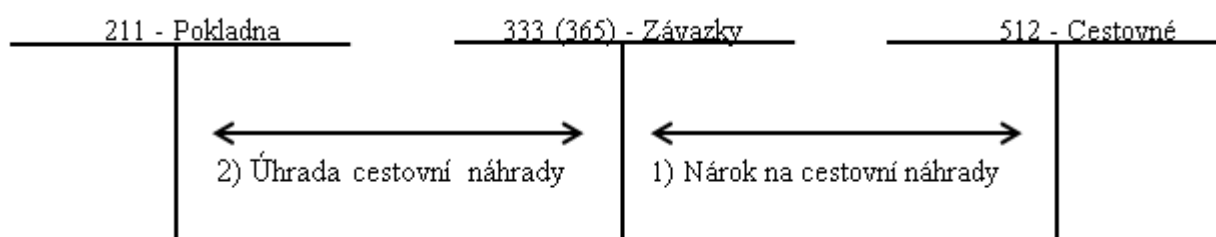
Pro provedení těchto přepočtů je pro ÚJ rozhodný denní kurz ČNB v den, kdy záloha vyplacena nebyla, v den zahájení pracovní cesty. Takto je stanoveno v § 184 zákoníku práce.

3.5.3 Vyúčtování pracovní cesty

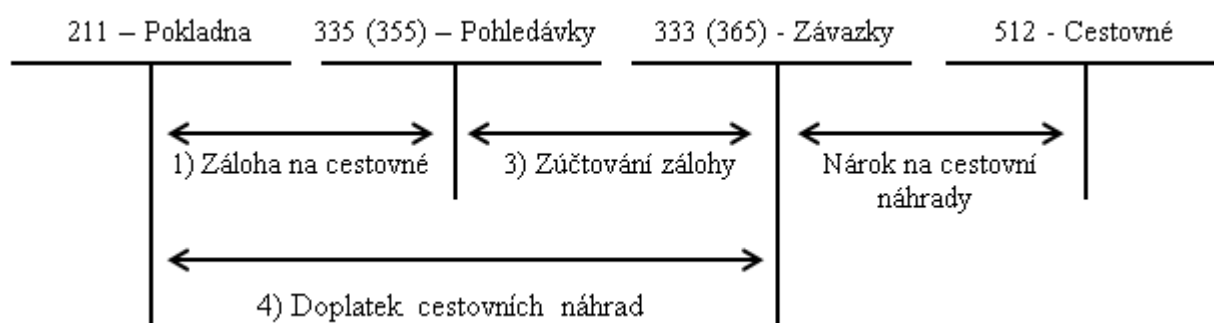
Zaměstnanec odevzdá po návratu ze služební cesty do 10 pracovních dnů podklady pro vyúčtování a vrátí nespotřebovanou zálohu. Do 10 pracovních dnů od převzetí podkladů

musí zaměstnavatel provést vyúčtování a doplatit případný nedoplatek. I v tomto bodě se mohou obě strany dohodnout jinak a přeplatky i nedoplatky řešit společně se mzdami v nejbližším výplatním termínu po vyúčtování.

Schéma na **Obrázku 7** znázorňuje způsob zaúčtování cestovních náhrad v případě, kdy nebyla poskytnuta záloha. Účtování cestovních náhrad, kdy byla poskytnuta záloha, která byla nižší nebo naopak vyšší, než nárok na cestovní náhrady je zobrazeno na **Obrázku 8** a **Obrázku 9**.

Obrázek 7 Účtování cestovní náhrady – nebyla poskytnuta záloha [Děrgel, 2007, <http://www.mzdovapraxe.cz/>]

Obrázek 8 Účtování cestovní náhrady – záloha je nižší než nárok na náhradu [Děrgel, 2007, <http://www.mzdovapraxe.cz/>]

Obrázek 9 Účtování cestovní náhrady – záloha je vyšší než nárok na náhradu [Děrgel, 2007, <http://www.mzdovapraxe.cz/>]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SPOLEČNOST SLOVÁCKÉ STROJÍRNY, A.S.

Slovácké strojírný, a. s. jsou jednou z nejvýznamnějších průmyslových společností Zlínského kraje s více než šedesátiletou tradicí vyspělé strojírenské výroby. Moderní firma plně adaptovaná na konkurenční prostředí tržního hospodářství, která si vytvořila podmínky pro trvalý proces úspory vnitřních nákladů, flexibility výroby, zajištění požadované kvality vyráběné produkce a podstatné zvýšení produktivity práce. Takto se společnosti podařilo uplatnit produkci na vyspělých trzích převážně v Německu, Holandsku, Rakousku nebo ve Švýcarsku a také obnovit export hliníkárenských jeřábů na trhy Egypta a Ruska.

Po roce 2000 se vývoj společnosti zaměřil i na proniknutí do jiných oblastí podnikání a v roce 2000 tak společnost vstoupila kapitálově do společnosti MEP Postřelmov, a. s. V roce 2009 proběhla fúze obou společností, které nadále vystupují pod firmou Slovácké strojírný, a. s. Výrazným milníkem pro společnost byl i rok 2006, kdy došlo ke 100% ovládnutí akcií společnosti NH Zábřeh, a. s. s následnou fúzí v listopadu 2006. Tento krok vedl k výraznému rozšíření výrobní kapacity společnosti a její výrobně-technologické možnosti. V roce 2011 společnost koupila vlastnická práva k podniku dlužníka TOS a. s. se sídlem v Čelákovících v konkurzu a své výrobní portfolio tak rozšířila o výrobu a dodávky CNC soustruhů, brusek a ozubárenských strojů. V roce 2012 pokračovala expanze společnosti koupí 100% akcií společnosti Krušnohorské strojírný Komořany a.s. se sídlem v Mostě.

V současné době jsou Slovácké strojírný a. s. moderní technologickou firmou nabízející svým obchodním partnerům rozsáhlé technologické možnosti výroby v oblasti strojírenství a elektrotechniky spolu s kvalifikovanými pracovníky všech potřebných profesí. Společnost zaměstnává bezmála 1500 zaměstnanců v šesti výrobních závodech v České republice. Obrat se pohybuje na úrovni 2,5 mld Kč ročně a cca 65 % produkce je exportována.

4.1 Základní informace

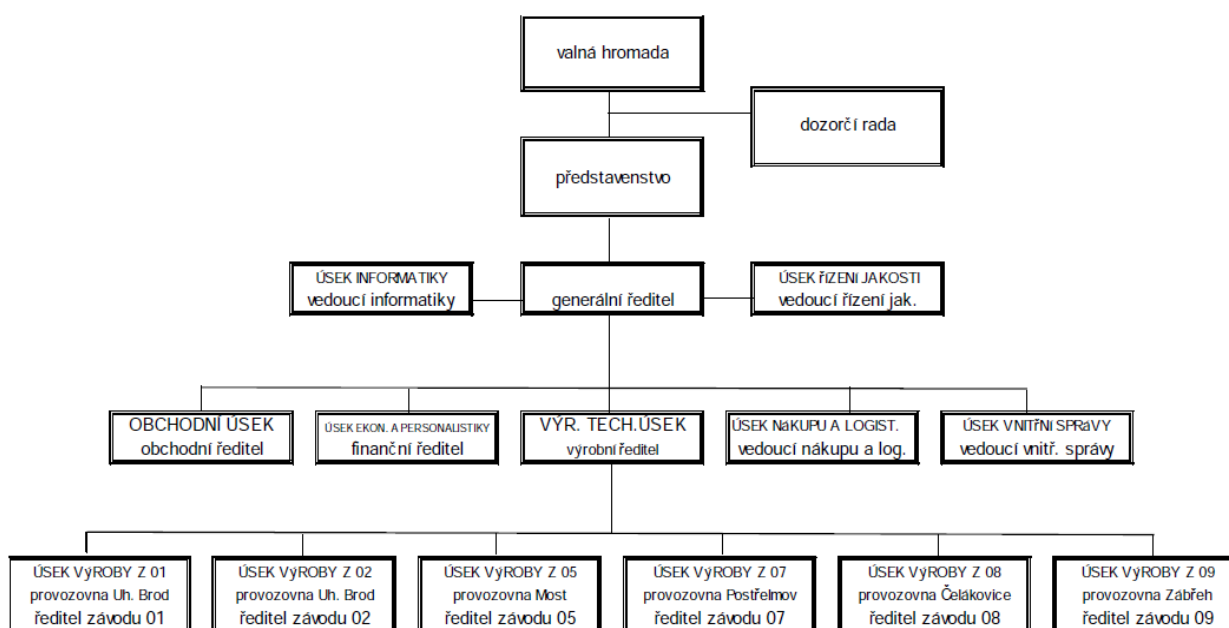
Obchodní jméno:	Slovácké strojírný, akciová společnost
Právní forma:	akciová společnost
Datum vzniku:	31. prosince 1990
Sídlo:	Nivnická 1763, Uherský Brod, 688 28
IČO:	00008702

DIČ:	CZ00008702
Základní kapitál:	561 733 000,- Kč
Ředitel společnosti:	Ing. Jiří Rosenfeld, CSc. (předseda představenstva, generální ředitel)

Výrobní program společnosti, v jejím hlavním závodě v Uherském Brodu, zahrnuje v současné době převážně výrobu a montáž mobilních drtičů kamene, výrobu a montáž licích věží a dalších technologických celků pro ocelárny. Dále montáž a zhotovení nůžkových plošin, strojů pro osazování desek tištěných spojů, hydraulických válců, ekologických kotlů na spalování dřeva, ocelových konstrukcí mobilních jeřábů a silničních stavebních strojů a dalších strojírenských komponentů pro zahraniční obchodní partnery.

4.2 Firemní struktura

Nejvyšším orgánem společnosti Slovácké strojírný, a.s. je valná hromada a jediným akcionářem celé firmy je společnost MAXFAN ENTERPRISES LIMITED sídlící v Kyberské republice. Statutárním orgánem u akciové společnosti je představenstvo, jehož předsedou je ředitel společnosti Ing. Jiří Rosenfeld, CSc. Místopředsedou představenstva je Ing. Jan Horn a členové jsou Ing. František Lux, Daniel Rosenfeld a Ing. Vladislav Ondrůšek. Kontrolním orgánem akciové společnosti je dozorčí rada, jejichž předsedou je Ing. Luboš Krauskopf. Do přímé linie vedle generálního ředitele Ing. Jiřího Rosenfelda spadá Úsek informatiky a Úsek řízení jakosti, jak můžeme vidět na **Obrázku 10**. Pod generálního ředitele dle štábní struktury spadají jednotlivé úseky - obchodní úsek, úsek ekonomiky a personalistiky, výrobně-technologický úsek, úsek nákupu a logistiky a úsek vnitřní správy. Každý z jednotlivých úseků má svého ředitele či vedoucího úseku. Pod výrobně-technologický úsek spadají potom jednotlivé úseky výroby, které má společnost Slovácké strojírný, a.s. nejen v Uherském Brodu ale vlastní také provozovny v Mostu, Postřelmově, Čelákovcích a v Zábřehu. Každá provozovna má svého výrobního ředitele závodu.

Obrázek 10 Schéma organizačního uspořádání Slovákých strojírny [Výroční zpráva společnosti Slováké strojírny, a.s. pro rok 2013]

4.3 Základní finanční informace o společnosti

Firma dosud nemá zveřejněnu výroční zprávu za rok 2014, proto jsem pro finanční ukazatele využil data za roky předcházející.

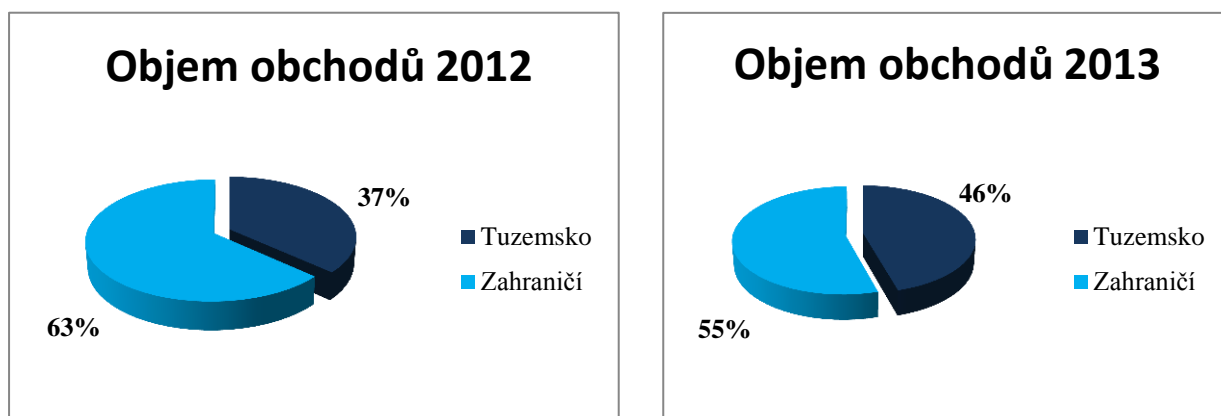
Tabulka 2 Základní ukazatele společnosti Slováké strojírny, a.s. [vlastní zpracování]

Ukazatel (v tis. Kč)	2011	2012	2013
tržby celkem	1 575 991	2 467 367	2 482 944
z toho - obchod	5 811	7 100	6 892
- výrobky a služby	1 570 180	2 460 267	2 476 052
přidaná hodnota	551 262	917 769	931 329
mzdové náklady	300 998	554 171	486 513
odpisy	72 921	91 513	91 730
výsledek hospodaření	73 268	62 047	90 390

Na první pohled je patrná vzestupná tendence celkových tržeb za sledované období, které stouply téměř o 1 mld Kč v roce 2013 oproti roku 2011. Tento nárůst je způsoben rozmachem společnosti a koupí nových samostatných závodů. Z poměru obchodu a výrobků služeb je jasné vidět, že společnosti Slováké strojírny, a.s. jsou ryze výrobní firmou. Nárůst tržeb se projevil i v přidané hodnotě, která stoupla za sledované období o téměř 400 mil Kč. V roce 2013

poklesly mzdové náklady oproti roku 2012, vlivem poklesu průměrného počtu zaměstnanců. Všechny tyto skutečnosti vedou i k nárůstu výsledku hospodaření, který se za sledované období zvýšil o necelých. 20 mil Kč.

Společnost více jako polovinu svých výrobků, služeb a zboží vyváží do zahraničí, jak můžeme vidět na procentuálním poměru obchodů na **Obrázku 11**. Vývoz do zahraničí byl uskutečněn v roce 2012 do více jak 38 států světa a v roce 2013 do 44 států. Největší podíl z prodeje výrobků, služeb a zboží byl dodán a exportován do SRN 25,7 % v roce 2012 a 15,5 % v roce 2013. Zde je patrný více jak 10% pokles exportu, což se přeneslo i do celkového objemu obchodů v roce 2013, kde můžeme vidět 8% pokles oproti roku 2012. Dalšími zahraničními státy, kam firma exportuje nejvíce je Rakousko 5,2 %, Itálie 6,6 % a Norsko 4,6 %. Zde jsou hodnoty obdobné v obou sledovaných letech. Na domácí trh byly dodány výrobky, služby a zboží za 1.151,8 mil Kč, což činí v roce 2013 46 % celkového obrátu.

Obrázek 11 Procentuální poměry obchodů v letech 2012 a 2013 [vlastní zpracování]

5 ANALÝZA OPERACÍ S CIZÍ MĚNOU VE SPOLEČNOSTI

Společnosti Slovácké strojírny, a.s. se řídí při účtování a vykazování operací s cizí měnou podle vnitropodnikových směrnic, které jsou sestaveny v souladu s právními předpisy, jež se týkají cizoměnových operací. Pro přepočítání cizí měny na měnu českou využívá firma kurz stanovený v kurzovním lístku České národní banky, a to v účetnictví ke dni uskutečnění účetního případu a v účetní závěrce ke dni jejího sestavení. Jednotlivé cizoměnové transakce jsou zadávány do systému v cizí měně a jsou přepočteny kurzovými ceníky na měnu českou a zaneseny do systému. Operace v cizí měně jsou automaticky přepočteny aktuálním kurzem ČNB.

Účetnictví společnosti zajišťuje skupina účetních pracovníků v jednotlivých střediscích. Účtárny jsou rozděleny dle jednotlivých středisek na účtárnu investiční, výrobní, finanční, materiálovou, nákladovou, mzdovou a všeobecnou. V čele účtáren stojí hlavní účetní, která je zodpovědná za správnost dat a za způsob zaúčtování jednotlivých položek. Hlavní účetní spolupracuje s finančním ředitelem, který překontroluje data a soulad účetních informací v účetním programu. Za účetní data odpovídá osoba, která data schválila, nejčastěji vedoucí. Tímto je zaručena několika stupňová kontrola účetních dat a je tak zamezeno chybám a nesouladu účetních dokladů. Za konkrétní položky externího charakteru zodpovídá ve společnosti konkrétní pracovník. Po přijetí dokladu je operace zaúčtována jednotlivými účetními v souladu s účetními a právními předpisy. Kontrolu správnosti a srozumitelnosti účetní závěrky provádí finanční ředitel, který ji stvrdí svým podpisem a po té je souhlasem generálního ředitele vykázána.

Pro vedení účetnictví používá podnik informační systém Dimenze++ od firmy Centis Uherský Brod. Tento účetní program je přesně vytvořen a nastaven pro potřeby společnosti a je automaticky aktualizován při každé novelizaci a změně v legislativě. Informační systém Dimenze++ je rozdělen na jednotlivé moduly, dle požadavků podniku. Jednotlivými moduly jsou Hlavní kniha, Pohledávky, Závazky, Finance, Investiční majetek, Sklady zásob, Výroba, Zakázky a Objednávky. K systému jsou dále přidruženy podmoduly, které společnost požadovala pro větší kontrolu nad financemi. Přidruženými moduly jsou modul Konstruktor, online provázan s hlavními moduly, TPV 2000 modul speciálně vytvořen pro technology, Personalistika a mzdy, Docházka a Stravovací systém. Toto podrobnější členění zajišťuje podniku hlubší pohled na důležité firemní informace a dosahuje tak efektivnějšího uspořádání účetních informací. Jednotlivé moduly jsou online propojeny kvůli charakteru činnosti, ale kvůli bezpečnosti a citlivosti některých údajů jsou vybrané moduly jen v režimu offline

a nepropojeny se zbytkem systému. Informace jsou do programu vloženy jen jednou a je tak zamezeno duplicitě díky modifikované struktuře dat. Účetní tak mohou vybírat z ceníku dat a nemusejí jednotlivé položky vypisovat. Do systému je přístup umožněn pouze pro vedoucí účetní jednotlivých středisek, hlavní účetní a samozřejmě finančnímu řediteli. Ostatním výše postaveným zaměstnancům společnosti není povolen do programu přístup, což může činit problémy při potřebě rychle zjistit operativní finanční informace.

Silné stránky účetního informačního systému Dimenze++ jsou bez pochyby bezpečnost vložených dat, online provázení jednotlivých dimenzí v podniku a vývoj a přímá úprava programu na charakter Slováckých strojů. Únosné jsou i finanční náklady vynaložené na využívání a neustále aktualizace. Program má také určité nevýhody, které jsou spojeny s danou problematikou a jsou více rozebrány v dalších částech práce.

V následující analýze jednotlivých položek cizoměnových operací, budou použita data za rok 2014. Tyto údaje byly čerpány z interních materiálů firmy, jimiž jsou vnitropodnikové směrnice, výroční zprávy, účetní závěrky a hlavně data vygenerovaná z účetního informačního systému Dimenze++. Účetní postupy zachycené v příkladech byly zpracovány na základě konzultace s hlavní učenou společnosti a finančním ředitelem, jak opravdu proces zpracování a účtování operací s cizí měnou probíhá.

5.1 Kurzové rozdíly

Majetek a závazky, které má společnost vyjádřené v cizí měně, se přepočítávají na českou měnu kurzem stanoveným v kurzovním lístku ČNB, a to v účetnictví ke dni uskutečnění účetního případu a kde dni sestavení účetní závěrky. Pro přepočet majetku a závazků vyjádřených v cizí měně na českou měnu používá ÚJ přepočet ke dni uskutečnění účetního případu denní kurz (platný v den uskutečnění účetního případu) tedy směnný kurz devizového trhu vyhlášený ČNB. Použité druhy kurzu musí být uvedeny v Příloze účetní závěrky. Pro účely výpočtu kurzových rozdílů si společnost stanovila dny uskutečnění účetního případu. Těmito dny jsou den vystavení faktury nebo obdobného dokladu ÚJ, uvedených na faktuře a den provedení úhrady, podle výpisu z účtu z banky. Den přijetí faktury nebo obdobného dokladu ÚJ a den provedení úhrady podle výpisu z účtu z banky. Dále den příjmu nebo vydání hotovosti podle pokladního dokladu, den provedení finanční operace, jedná se o vklad nebo výběr z bankovního účtu, čerpání nebo splácení bankovního úvěru, podle výpisu z účtu z banky. Den poskytnutí zálohy a den jejího vyúčtování a v neposlední řadě den vyhotovení

účetního dokladu, popř. den uskutečnění účetního případu, není-li shodný se dnem vyhotovení účetního dokladu, v ostatních případech.

Pro přepočítání ke dni sestavení účetní závěrky používá společnost výhradně denní kurz, který je platný v den, kdy se sestavuje účetní závěrka, tedy směnný kurz devizového trhu vyhlášený ČNB.

Při účtování kurzových rozdílů dělí ÚJ kurzové rozdíly účtované v průběhu účetního období a kurzové rozdíly účtované při účetní uzávěrce ke dni sestavení účetní závěrky. Kurzové rozdíly účtované v průběhu účetního období účtuje společnost na účtech pohledávek a závazků (účetová třída 3 a 4), na účtech úvěrů a finančních výpomocí (z účetové třídy 2 a 4) a na účtech finančních investic (účetová skupina 06) kurzové rozdíly vznikající v účetnictví ke dni uskutečnění účetního případu z titulu platby závazků, inkasa pohledávek a prodeje finančních investic do finančních nákladů (úč. 563) nebo finančních výnosů (úč. 663). Ke dni sestavení účetní závěrky účtuje ÚJ kurzové rozdíly na finančních účtech účtových skupin 21, 22, 25 a 26 do finančních nákladů (úč. 563) nebo finančních výnosů (úč. 663). Na účtech pohledávek a závazků, úvěrů a finančních výpomocí a na účtech finančních investic na účty 386 – Kurzové rozdíly aktivní a 387 – Kurzové rozdíly pasivní. Při vyúčtování kurzové ztráty na účtu 386 – Kurzové rozdíly aktivní doporučuje ÚJ vytvořit rezervu na kurzové ztráty ve výši, jak je zaúčtována na účtu 386 (použití účtů MD 574, D 454). V lednu následujícího roku pak společnosti provedené zápisy na účtech č. 386, 387 a 454 zruší.

V **Tabulce 3** můžeme pozorovat příjem, výdej a konečný zůstatek v cizí měně za rok 2014 v lokaci pro EUR a USD a přepočítání na české koruny. **Tabulka 4** nám znázorňuje vypočtený kurzový rozdíl aktuálním kurzem v den přepočtu zůstatku na českou měnu.

Tabulka 3 Pohyb cizích měn v průběhu roku na bankovním účtu [vlastní zpracování]

Měna	Počáteční stav	Příjem v měně	Výdej v měně	Zůstatek v měně
EUR	4 282, 94 EUR	2 771 418, 75 EUR	2 753 481, 72 EUR	22 219, 97 EUR
	(117 459, 63 Kč)	(76 211 762, 10 Kč)	(75 715 917, 77 Kč)	(613 303, 96 Kč)
USD	0, 00 USD	0, 00 USD	0, 00 USD	0, 00 USD
	(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)
Celk.:	117 459, 63 Kč	76 211 762, 10 Kč	75 715 917, 77 Kč	613 303, 87 Kč

Tabulka 4 Kurzový rozdíl v den přepočtu zůstatku na českou měnu [vlastní zpracování]

Datum kurzu	Kurz/Faktor	Zůstatek v dom. měně	Kurzový rozdíl
31.12.2014	27, 725	616 048, 67 Kč	2 744, 80 Kč
	(1,00)		
Zůstatek v měně lokace:		22 219, 97 EUR	

Způsob zaúčtování vzniklého kurzového rozdílu, v tomto případě vzniklého kurzového zisku, účtuje společnost pomocí účetního informačního systému Dimenze++, jak jsem již zmínil v počátku této kapitoly. Pomocí **Tabulky 5** je přibliženo, jaké účty firma používá a jakým způsobem je účetní případ zaevidován do systému.

Tabulka 5 Účtování kurzového rozdílu na konci roku [vlastní zpracování]

Období	Účet	Má dáti	Dal
12/2014	221000-0517-513-000000-80000	2 744, 80	0, 00
12/2014	663000-0517-513-000000-80000	0, 00	2 744, 80
Celkový obrát za doklad:		2 744, 80	2 744, 80

5.2 Valutové pokladny

Účetní jednotka nevede analytickou evidenci valutových pokladen při účtování s cizí měnou. Používá účet 211000, jedinou analytiku, a tento účet je členěn na další úrovně tzv. lokace. Každý závod společnosti má svou pokladnu v českých korunách a v cizí měně, krom závodu v Zábřehu, který má pouze pokladnu tuzemskou. Hlavní závod v Uherském Brodu vede valutovou pokladnu v lokaci pro EUR, CHF, NOK a SEK, neboť z tohoto závodu jsou podnikány služební cesty právě do zemí, s touto měnou. Závod v Komořanech, který má značen valutovou pokladnu Z05, vede pokladnu v EUR a stejně tak i závod v Čelákovicích, se značením valutové pokladny Z08. Závod v Postřelmově se značením valutové pokladny Z07 vede pokladnu v EUR, GBP a v USD, neboť z tohoto závodu navíc zaměstnanci pracovně navštěvují Velkou Británii a Spojené státy americké. Účtování na veškerých pokladnách probíhá v souladu s vnitřními směrnici a při přepočtu firma používá aktuální denní kurz vyhlášený ČNB. Z valutových pokladen jsou vypláceny diety, zálohy na služební cesty a hradí se z ní drobný materiál pořizovaný v zahraničí.

Společnosti provádí denní závěrky pokladen a měsíční účetní závěrku pro lepší kontrolu stavu financí. Eviduje přepočtené valuty na Kč vždy k danému datu, kdy valuty přibere do pokladny,

vyplatí z valutové pokladny nebo valuty naopak do pokladny vrací. Kurzové rozdíly v pokladně nejčastěji vznikají při přepočtu cizí měny na českou ke dni sestavování účetní závěrky. V tento den se veškeré valutové účty pokladen přepočtou na hlavní účet pokladny vedený v měně české. Dále vznikají kurzové rozdíly při převodu peněz mezi pokladnami během účetního období. Rozdíly ÚJ zaúčtuje jako finanční výnosy nebo náklady.

Jak již bylo zmíněno, proces účtování ve společnosti probíhá v účetním informačním systému Dimenze++. Operace, které se týkají účtování pokladny, se zaznamenávají do finančního modulu, který je pomocí filtrací rozdělen na jednotlivé lokace valutových pokladen. Pohyby cizích měn v pokladnách jsou automaticky přepočteny kurzovým ceníkem na Kč a je tak zaručen vždy aktuální kurz ČNB. Problémem, který nastává při nahrávání aktuálního kurzového ceníku, je komunikace s portálem ČNB a následná doba načítání. Tento proces trvá někdy i desítky minut a firma ztrácí čas kvůli nedokonalému souladu informačního systému.

V **Tabulce 6** je znázorněn obrat ve valutových pokladnách v hlavním závodu společnosti v Uherském Brodu. Použil jsem pouze valutové pokladny pro hlavní závod, obraty na všech pokladnách společnosti jsou uvedeny v příloze. Za povšimnutí stojí lokace pro švédské koruny, kde nenastal žádný pohyb, přesto v položce Výdej v měně pozorujeme úbytek v českých korunách vlivem změny kurzu. Vznikla tak kurzová ztráta, kterou účetní jednotka zaúčtuje na konci roku do finančních nákladů. U této lokace je kurzový rozdíl nejvíce patrný, vznikají samozřejmě i u ostatních měn ve společnosti.

Tabulka 6 Roční obrat ve valutových pokladnách v průběhu roku [vlastní zpracování]

	Měna	Počáteční stav	Příjem v měně	Výdej v měně	Zůstatek
Lokace: Val. pokladna SUB EUR	EUR	3 394, 00 EUR	2 000, 00 EUR	1 862, 00 EUR	3 532, 00 EUR
		(93 080, 45 Kč)	(56 332, 15 Kč)	(51 487, 90 Kč)	(97 924, 70 Kč)
	Celkem:	93 080, 45 Kč	56 332, 15 Kč	51 487, 90 Kč	97 924, 70 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:		3 532, 00 EUR
Lokace: Val. pokladna SUB CHF	CHF	2 610, 00 CHF	2 000, 00 CHF	660, 00 CHF	3 950, 00 CHF
		(58 317, 84 Kč)	(49 159, 23 Kč)	(16 397, 97 Kč)	(91 079, 10 Kč)
	Celkem:	58 317, 84 Kč	49 159, 23 Kč	16 397, 97 Kč	91 079, 10 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:		3 950, 00 CHF

	Měna	Počáteční stav	Příjem v měně	Výdej v měně	Zůstatek
Lokace: Val. pokladna SUB NOK	NOK	2 400, 00 NOK	8 000, 00 NOK	2 400, 00 NOK	8 000, 00 NOK
		(7 864, 80 Kč)	(28 190, 61 Kč)	(11 487, 41 Kč)	(24 568, 00 Kč)
	Celkem:	7 864, 80 Kč	28 190, 61 Kč	11 487, 41 Kč	24 568, 00 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:		8 000, 00 NOK
Lokace: Val. pokladna SUB SEK	SEK	7 162, 00 SEK	0, 00 SEK	0, 00 SEK	7 162, 00 SEK
		(22 173, 55 Kč)	(0, 00 Kč)	(1 017, 00 Kč)	(21 156, 55 Kč)
	Celkem:	22 173, 55 Kč	0, 00 Kč	1 017, 00 Kč	21 156, 55 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:		7 162, 00 SEK

V **Tabulce 7** je uveden příklad účtování v eurové pokladně. Jednotlivé pohyby v průběhu účetního období jsou zaúčtovány aktuálním kurzem ČNB na dané účty. Kurzový rozdíl v průběhu období vzniká na kreditní straně pokladny vlivem změny kurzu EUR a je zaúčtován na účet 563000 pro roční přepočet slouží účet 563100.

Tabulka 7 Příklad účtování ve valutové pokladně [vlastní zpracování]

Období	Účetní případ	Účet	Kurz	Má dáti	Dal
7/2014	vklad hotovosti z účtu	211000	27,45	2000 EUR (54 900,00 Kč)	0,00
7/2014	vklad hotovosti z účtu	261400	27,45	0,00	2000 EUR (54 900,00 Kč)
7/2014	výplata diet zaměstnanci	333300	27,36	50 EUR (1 368,00 Kč)	0,00
7/2014	výplata diet zaměstnanci	211000	27,36	0,00	50 EUR (1 368,00 Kč)
7/2014	nákup drobného materiálu	501300	26,84	320 EUR (8 588,80 Kč)	0,00
7/2014	nákup drobného materiálu	211000	26,84	0,00	320 EUR (8 588,80 Kč)
7/2014	kurzová ztráta	563000		1 340,70 Kč	0,00
7/2014	kurzová ztráta	211000		0,00	1 340,70 Kč
	Konečný stav		26,75	1630 EUR (43 602,50 Kč)	

5.3 Devizové účty

Bankovní účty má společnost Slovácké strojírny, a.s. vedeny u ČSOB, České spořitelny, UniCreditBank, Komerční banky, Citibank a u zahraniční banky Commercial Bank. Je využíváno tolika bank hlavně proto, že si podnik může vybrat nejvhodnější kurz pro uskutečnění a přijetí plateb v potřebné měně. U jednotlivých bank má firma vedeny účty jak v Kč a tak v EUR a u banky ČSOB navíc účet v USD. Veškeré financování probíhá z hlavního závodu v Uherském Brodu. ÚJ má u všech svých účtu povolen kontokorent kvůli

vyrovnávání CF kde nenastanou žádné výkyvy a kvůli přirozené optimalizaci. Analyticky jsou účty rozděleny na bankovní účet (221000) a jakmile je čerpán kontokorent, přeúčtuje se zůstatek na bankovní účet debetní (221100). Další analytické členění společnost nevyužívá, avšak účty u jednotlivých bank a v jednotlivých měnách má podnik členěn v lokacích, stejně jako u valutových pokladen. Z devizových účtů jsou uskutečňovány platby, které mají návaznost na doklady v cizí měně. Z cizích měn se snaží společnost hradit hlavně v EUR a výjimečně v USD. Problémem je velké množství výpisů z účtů v elektronické podobě, které jsou identifikovatelné pouze podle variabilního symbolu jednotlivých dokladů. Účetní musí ručně spárovat platbu s fakturou přes variabilní symbol a to činí problémy v evidenci plateb, neboť účetní informační systém nedokáže načíst čísla některých faktur. Ne vždy je variabilní symbol uveden a účtárna tak věnuje zbytečně mnoho času s touto problematikou.

Účtování operací s cizí měnou u bankovních účtů 221000 a 221100 probíhá na stejném principu jako u valutových pokladen. K přepočtu cizí měny je také využit aktuální denní kurz vyhlášený ČNB a platí zde stejné pravidla při vzniku kurzových rozdílů. Povinností ÚJ je samozřejmě vyjadřovat devizové účty v české měně.

V **Tabulce 8** je znázorněn roční obrat na devizových účtech vedených u ČSOB v EUR a v USD. Vybral jsem jen tuto banku, neboť firma provádí většinu plateb týkající se cizí měny právě z banky ČSOB. Jak je patrné, počáteční stavy a konečné zůstatky v obou lokacích jsou záporné a jedná se tedy o již zmiňovaný kontokorent vedený na analytickém účtu 221100 – bankovní účty debetní.

Tabulka 8 Roční obrat na devizovém účtu v průběhu roku [vlastní zpracování]

	Měna	Počáteční stav	Příjem v měně	Výdej v měně	Zůstatek	
Lokace: ČSOB 170000- 86466280	EUR	-2 795 812, 44 EUR	22 895 502,35 EUR	22 501 753,61 EUR	-2 402 063,70 EUR	
		(-76 675 156, 17 Kč)	(631 366 382,43 Kč)	(621 288 969,73 Kč)	(-66 597 743,47 Kč)	
	CHF	0, 00 CHF	0, 00 CHF	2 000, 00 CHF	-2 000, 00 CHF	
		(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(46 889,65 Kč)	(-46 889,65 Kč)	
	NOK	0, 00 NOK	0, 00 NOK	8 000, 00 NOK	-8 000, 00 NOK	
		(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(27 566,61 Kč)	(-27 566,61 Kč)	
	USD	0, 00 USD	0, 00 USD	0, 00 USD	0, 00 USD	
		(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	
	Celkem:		(-76 675 156, 17 Kč)	(631 366 382,43 Kč)	621 363 425, 99 Kč	-66 672 199, 73 Kč
				Zůstatek za měnu lokace:	-2 404 768, 25 EUR	

	Měna	Počáteční stav	Příjem v měně	Výdej v měně	Zůstatek
Lokace: ČSOB 86466030 d.ú. USD	CAD	0, 00 CAD	0, 00 CAD	0, 00 CAD	0, 00 CAD
		(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)	(0, 00 Kč)
	EUR	0, 00 EUR	696 269, 55 EUR	0, 00 EUR	696 269, 55 EUR
		(0, 00 Kč)	(19 053 285, 64 Kč)	(0, 00 Kč)	(19 053 285, 64 Kč)
	USD	-483 539, 42 USD	54 107, 40 USD	570 070, 03 USD	-999 502, 05 USD
		(-9 619 533, 22 Kč)	(1 369 174, 63 Kč)	(12 204 678, 20 Kč)	(-20 455 036, 79 Kč)
	Celkem:	(-9 619 533, 22 Kč)	20 422 460, 27 Kč	(12 204 678, 20 Kč)	-1 401 751, 15 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	-61 388, 77 USD	

V **Tabulce 9** je uveden příklad účtování na eurovém devizovém účtu v daném období. Společnost v tomto případě účtuje podle stejných pravidel jako ve valutové pokladně a zachytí tedy jednotlivé cizoměnové operace přepočtené aktuálním kurzem ČNB do účetnictví, v tomto případě kurzovou ztrátu. K rozvahovému dni vyčíslí a zaúčtuje kurzovou ztrátu nebo kurzový zisk.

Tabulka 9 *Příklad účtování na devizovém účtu [vlastní zpracování]*

Období	Účetní případ	Účet	Kurz	Má dáti	Dal
11/2014	úhrada faktury za služby	221100	27,65	800 EUR (22 120,00 Kč)	0, 00
11/2014	úhrada faktury za služby	311200	27,65	0,00	800 EUR (22 120,00 Kč)
11/2014	výběr hotovosti do pokladny	261100	27,26	1000 (27 260,00 Kč)	0, 00
11/2014	výběr hotovosti do pokladny	221100	27,26	0,00	1000 (27 260,00 Kč)
11/2014	převod z jiného účtu	221100	26,94	1750 EUR (47 145,00 Kč)	0,00
11/2014	převod z jiného účtu	261200	26,94	0,00	1750 EUR (47 145,00 Kč)
11/2014	úhrada faktury za dopravu	321000	26,89	250 EUR (6 722,50 Kč)	0,00
11/2014	úhrada faktury za dopravu	221100	26,89	0,00	250 EUR (6 722,50 Kč)
11/2014	kurzová ztráta	563000		117,50 Kč	0,00
11/2014	kurzová ztráta	221100		0,00	117,50 Kč
	Konečný stav		27,05	1300 EUR (35 165, 00 Kč)	

5.4 Pohledávky a závazky

Firma v cizí měně eviduje pohledávky a závazky z obchodních vztahů, tady takové, které vznikly na základě odběratelských a dodavatelských faktur. Jedná se pouze o faktury v eurech a dolarech, v jiných měnách firma faktury nevystavuje ani nepřijímá. Odběratelské faktury jsou nejčastěji vystavovány na dodávku důlních zařízení a jejich oprav, dále na dodávky mobilních jeřábů, olejových van lodních motorů nebo na dodávku drtičů kamene jak pro české tak

zahraniční odběratele. Od svých dodavatelů firma pořizuje nejčastěji v cizí měně materiál na výrobu obráběcích strojů, průmyslových strojů nebo důlních zařízení. Výše faktur v cizí měně i v korunách v letech 2011 – 2013 jsou uvedeny v následujících tabulkách. V **Tabulce 10** jsou dodavatelské faktury a v **Tabulce 11** pak odběratelské faktury. U obou typů faktury můžeme pozorovat razantní nárůst v roce 2013, který činí u dodavatelských faktur zhruba 55 % a u faktur odběratelských dokonce necelých 76 %. Nárůst byl způsoben koupí nového závodu číslo Z05 v Komořanech. Rozšířením produkce a nabídkou většího portfolia jak výrobků a tak i poskytovaných služeb měla za následek nárůst obchodů se zahraničím a tím zvýšení celkového hospodářského výsledku, který firma vykazovala v tomto roce.

Tabulka 10 Dodavatelské faktury v cizí měně [vlastní zpracování]

	2011	2012	2013
EUR	10 563 845, 00	10 987 364, 00	15 745 235, 25
USD	638 251, 00	642 597, 12	825 845, 54
Stav v Kč	291 162 593, 07	292 635 843, 79	453 877 845, 02

Tabulka 11 Odběratelské faktury v cizí měně [vlastní zpracování]

	2011	2012	2013
EUR	13 843 933, 00	13 972 657, 80	22 852 654, 00
USD	789 157, 00	741 231, 00	941 054, 20
Stav v Kč	381 164 663, 40	370 634 091, 10	652 834 550, 10

Slovácké strojírna, a.s. mají zřízenou databázi odběratelů a dodavatelů, kde je uvedeno, odkud pochází, jestli z tuzemska, EU nebo ze země mimo EU, zda-li je plátcem DPH nebo ne, IČ, DIČ a každé faktuře je přiděleno své specifické číslo, podle kterého účetní zanesou jednotlivé faktury do systému. Fakturace je v podniku rozlišena na dvě fáze, kterými jsou přijetí nebo vystavení faktury a samotné uhrazení faktury. Den, kdy podnik fakturu vystaví nebo naopak obdrží, je dnem, kdy je cizí měna automaticky přepočtena aktuálním kurzem ČNB a zaevidována do účetního systému v modulu Pohledávky nebo Závazky. Kurzové rozdíly vznikají při uhrazení faktury, kdy je částka uvedená na faktuře opět automaticky přepočtena denním kurzem a v případě vzniku kurzového rozdílu se provede doúčtování tohoto rozdílu. Pomocí účetního informačního systému v modulu Finance je daná částka, pomocí spojovacích účtů, uhrazena na bankovní účet nebo z bankovního účtu uhrazena. Jistou potíž činí evidence

právě zahraničních faktur. Firma je zakládá v papírově podobě a vlivem množství těchto faktur nestíhá nahrávat kopie do účetního systému a tím se dostává do časové tísně.

Příklad účtování odběratelské faktury je uveden v **Tabulce 12**, kde můžeme pozorovat, že faktura není v účetnictví uhrazena přes účet 22100 nebo 221100, nýbrž je použit spojovací účet 315900 přijaté platby. Prostřednictvím tohoto účtu je po té připsána částka za pohledávku na příslušný bankovní účet. Kopie originální vydané zahraniční faktury je vložena v příloze.

Tabulka 12 Příklad účtování vydané zahraniční faktury [vlastní zpracování]

Období	Účet	Má dáti	Dal
12/2014	311200-2311-001-000000-74400	51 906, 80	0, 00
12/2014	601200-2311-001-748809-74400	0, 00	20 762, 72
12/2014	601200-2311-001-748810-74400	0, 00	15 572, 04
12/2014	601200-2311-001-748811-74400	0, 00	2 595, 34
12/2014	601200-2311-001-748828-74400	0, 00	12 976, 70
12/2014	311200-2311-513-000000-74400	0, 00	51 906, 80
12/2014	315900-0412-513-000000-73500	51 923, 40	0, 00
12/2014	548100-2311-513-000000-74400	20, 98	0, 00
12/2014	663000-2311-513-000000-74400	0, 00	37, 58
Celkový obrat za doklad 2/14/05055:		103 851, 18	103 851, 18

V **Tabulce 13** je zobrazen příklad účtování dodavatelské faktury, kde je obdobně jako u faktury odběratelské použit k úhradě spojovací účet 325900 platby. Opět prostřednictvím toho účtu je zúčtována úhrada závazku z bankovního účtu. Vzniklé kurzové rozdíly jsou zaúčtovány na účet 663000. Opět je přiložena kopie originální dodavatelské faktury v příloze.

Tabulka 13 Příklad účtování přijaté zahraniční faktury [vlastní zpracování]

Období	Účet	Má dát	Dal
12/2014	321000-2601-001-000000-61062	0, 00	32 790,44
12/2014	343200-2601-001-000000-61062	-140,4	0, 00
12/2014	343200-2601-001-000000-61062	7 017, 70	0, 00
12/2014	343200-2601-001-000000-61062	0, 00	-140, 40
12/2014	343200-2601-001-000000-61062	0, 00	7 017, 70
12/2014	111000-2601-001-000000-61062	-669, 16	0, 00
12/2014	111000-2601-001-000000-61062	983, 98	0, 00
12/2014	111000-2601-589-000000-61062	32 475, 62	0, 00

Období	Účet	Má dát	Dal
12/2014	321000-2601-513-000000-61062	32 790, 44	0, 00
12/2014	325900-0502-513-000000-31020	0, 00	32 760, 78
12/2014	663000-2601-513-000000-61062	0, 00	29, 66
Celkový obrat za doklad FDM/14/23353:		72 458, 18	72 458, 18

5.5 DPH

Podnik používá v oblasti DPH základní sazbu 21 % a první sníženou sazbu, která činí 15 %, druhou sníženou sazbu nevyužívá. Z pohledu DPH vzniká firmě daňová povinnost při dovozu materiálu ze zahraničí. DPH je analyticky členěno na účty 343000 – DPH přijatá a uskutečněná plnění, 343080 DPH – nepotvrzené dobropisy, 343100 – DPH snížená sazba, 343200 – DPH základní sazba, 343300 – DPH snížená sazba dovoz, 343400 – DPH základní sazba dovoz a 343999 – DPH spojovací účet. Toto analytické členění pomáhá podniku lépe se orientovat při výpočtech a odvodech spojených s DPH. Jak bylo zmíněno výše, při evidování dodavatelů a odběratelů do databáze se vymezí, jestli jde o plátce nebo o neplátce DPH a z které země pochází. Takto zadané informace jsou nezbytné pro účtování DPH v účetním informačním systému, v němž je vše nadefinováno, a na základě těchto informací se provádějí dané účetní operace na příslušných účtech.

Datum zdanitelného plnění je datum uskutečnění účetního případu pro přepočtení DPH s cizí měnou, a to z toho důvodu, aby bylo připsáno toto plnění do správného měsíce, neboť ÚJ je měsíčním plátcem DPH. Firma účtuje v cizí měně nejen zahraničním subjektům ale také subjektům tuzemským. Na faktuře musí být vždy uveden základ daně a daň jak v měně cizí, tak také v českých korunách. Pokud se jedná o odběratele z jiného členského státu, který je plátcem DPH a na území jeho státu je plnění, na faktuře se výše DPH neuvádí. Tento odběratel si daň vyměří sám a také uplatní nárok na odpočet. Od DPH je osvobozen vývoz do třetí země, podléhá ale celnímu řízení.

V **Tabulce 14** je uveden příklad účtování obchodního vztahu se zahraničním odběratelem, kterému je fakturováno v cizí měně. Pozorovat můžeme veškeré operace, které musí podnik zaúčtovat v souvislosti s DPH. V tomto případě vznikla kurzová ztráta z titulu DPH a účetní tuto vzniklou ztrátu zaúčtovala na nákladový účet 563000 a souběžně na kreditní stranu účtu 311200 - krátkodobé zahraniční pohledávky.

Tabulka 14 Účtování DPH při prodeji odběrateli v eurech [vlastní zpracování]

Období	Účetní případ	Účet	Kurz	Má dáti	Dal
11/2014	prodej výrobků	311200	26,45	1200 EUR (31 740, 00 Kč)	0, 00
11/2014	prodej výrobků	601200	26,45	0, 00	1200 EUR (31 740, 00 Kč)
11/2014	DPH	311200	26,45	252 EUR (6 665, 40 Kč)	0, 00
11/2014	DPH	343000	26,45	0, 00	252 EUR (6 665, 40 Kč)
11/2014	zúčtování DPH	343000		6 665, 40 Kč	0, 00
11/2014	zúčtování DPH	343999		0, 00	6 665, 40 Kč
11/2014	daňová povinnost	343999		6 665, 40 Kč	0, 00
11/2014	daňová povinnost	343200		0, 00	6 665, 40 Kč
11/2014	úhrada DPH	353200		6 665, 40 Kč	0, 00
11/2014	úhrada DPH	221100		0, 00	6 665, 40 Kč
11/2014	inkaso faktury	221100	26,02	1452 EUR (37 781, 04 Kč)	0, 00
11/2014	inkaso faktury	311200	26,02	0, 00	1452 EUR (37 781, 04 Kč)
11/2014	kurzová ztráta	563000		624, 36 Kč	0, 00
11/2014	kurzová ztráta	311200		0, 00	624, 36 Kč

5.6 Zahraniční cestovné

Zahraniční cestovné je nejčastěji poskytováno na zahraniční služební cesty, které jsou uskutečňovány do Německa, Rakouska, Itálie a Norska. S těmito zeměmi firma uskutečňuje nejvíce obchodů a vysílá své zaměstnance kvůli údržbě a opravě prodaných strojů. Zahraniční cestovné je zaměstnancům vypláceno v souladu se Zákoníkem práce, v případě, že pracovník je na zahraniční cestě alespoň jednu hodinu. Slovácké strojírna, a.s. vyplácí svým zaměstnancům, kteří jsou vysláni na zahraniční služební cestu, zálohy v měně daného státu, nejčastěji však v eurech nebo v amerických dolarech. Pokud náklady převýšily poskytnutou zálohu, firma doplatí rozdíl zaměstnanci v českých korunách. Rozšířenější je poskytování firemních platebních karet, z kterých je čerpána částka potřebná na uhrazení výdajů spojených se zahraniční cestou, a po návratu zaměstnance ze zahraniční jsou jednotlivé náklady zúčtovány.

Analytické dělení cestovného má firma rozděleno na účet 512100 – cestovné, dále na účet 512110 – cestovné výrobní povahy a na účet 512190 – cestovní nad zákonný limit. Proces zúčtování zahraniční služební cesty v případě, kdy je poskytnuta záloha znázorňuje **Tabulka 15**. Kvůli vypíchnutí podstaty jsem vynechal proces, kdy nejprve vzniká ÚJ pohledávka vůči zaměstnanci, kterému je záloha v cizí měně poskytnuta. Je popsán proces po návratu ze služební cesty s doložením dokladů, kdy je část finančních prostředků, která byla

spotřebována, zaúčtována do nákladů. Část, kterou zaměstnanec na služební cestě nevyužil je vrácena do pokladny. ÚJ využívá účet 325800 – závazky za cestovní příkazy proti kterému jsou zaúčtovány dané náklady. K úhradě závazku je využit opět spojovací účet 325900 – platby. V tomto případě vzniká kurzová ztráta z přepočtu denním kurzem a zároveň i kurzový zisk.

Tabulka 15 Účtování cestovního příkazu [vlastní zpracování]

Období	Účet	Má dáti	Dal
12/2014	325800-2601-001-000000-81000	0, 00	4 283, 43
12/2014	501900-2601-512-000000-81000	1 236, 13	0, 00
12/2014	512100-2601-512-000000-81000	3 047, 30	0, 00
12/2014	325800-2601-513-000000-81000	4 283, 43	0, 00
12/2014	325900-0517-513-000000-81000	0, 00	3 224, 17
12/2014	325900-1117-513-000000-81000	0, 00	1 053, 36
12/2014	563000-2601-513-000000-81000	2, 28	0, 00
12/2014	663000-2601-513-000000-81000	0, 00	8, 18
	Celkový obrat za doklad CP/14/01901:	8 569, 14	8 569, 14

V účetním informačním systému vstupuje operace v modulu hlavní kniha, kam se zaeviduje den poskytnutí zálohy, částka v cizí měně, která je kurzovým ceníkem automaticky přepočtena na českou měnu a identifikační číslo operace. Takto se automaticky zaúčtuje transakce, jak v měně české, tak v zahraniční. Po návratu zaměstnance a po předložení dokladů se znovu přepočte denním kurzem celá částka a případný rozdíl, který vznikne, se zaúčtuje jako zisk nebo ztráta. Problémem je opět komunikace účetního informačního systému a portálu ČNB.

5.7 Vykazování cizoměnových operací

Majetek a závazky jsou vykázány v rozvaze v příslušných položkách jak v cizí měně, tak v českých korunách. Kurzové rozdíly jsou vyčísleny ve výkazu zisků a ztrát v položce ostatní finanční výnosy (kurzový zisk) a ostatní finanční náklady (kurzová ztráta). Není možno z těchto položek zjistit výši vzniklých kurzových rozdílů, neboť tyto položky obsahují další finanční náklady a výnosy. Společnosti zveřejňuje v příloze účetní závěrky kurz v souvislosti s cizoměnovými operacemi, který používá pro přepočty jednotlivých účetní případů souvisejících s cizí měnou. Ve výroční zprávě však firma nemá uveden podrobný popis tržeb, které byly uskutečněny v tuzemsku a v zahraničí, což je velice zásadní informace, když přes 65 % své produkce firma vyváží do zahraničních zemí.

6 DOPORUČENÍ PRO SLOVÁCKÉ STROJÍRNY, A.S.

Může se zdát, že firma se šedesátiletou tradicí jako jsou Slovácké strojírny, a.s. nebude mít s problematikou cizí měny problémy a vše bude přesně tak, jak má být. Pravdou je, že návrhy na zlepšení jsem hledal s obtížemi, podařilo se mi však na základě provedené analýzy najít oblasti, ve kterých by se mohla společnost zdokonalit a tím zvýšit již tak svou vysokou efektivnost v cizoměnových operacích.

6.1 Účetní informační systém Dimenze++ a jeho využívání

Pro vedení veškerých účetních informací společnost využívá již zmiňovaný účetní informační program Dimenze++ od firmy Centis Uherský Brod. Tento systém využívá firma již řadu let a celé rozhraní a modulové zázemí tohoto programu je přesně uzpůsobeno charakteru a potřebám Slováckých strojíren. Výhodou jsou automatické aktualizace nejen samotného softwarového prostředí, ale hlavně aktuálnost měnových kurzů vyhlášených ČNB. Zde ovšem nastává první z problémů zapříčiněný komunikací právě s ČNB. Jak již bylo zmíněno, nedokonalost komunikace účetního systému a bankovního portálu při nahrávání aktuálního kurzového ceníku je časově náročná a při tomto procesu načítání má tendenci se sám účetní program restartovat. Pokud si účetní při práci s účetními informacemi průběžně neukládá zadané informace nebo není nastaveno automatické ukládání, po restartu systému jsou veškerá data ztracena a proces zadávání musí účetní opakovat. Tyto nepříjemnosti značně prodlužují intervaly zadávání potřebných dat a není vždy zaručeno potřebné časové zvládnutelnosti. Nesoulad obou systémů má za následek až desítky minut načítání a kontroly generovaných dat, což značně znepříjemňuje práci hlavní účetní společnosti a svým způsobem i finančně-ekonomického oddělení. Firmě bych doporučil upgrade programu na vyšší verzi, která zaručuje lepší a bezpečnější komunikaci s portálem ČNB. Tento krok by s sebou nesl určité finanční náklady, které by se ovšem v nadcházejících letech vrátili vlivem úspory času. Řešení je možné i pomocí komunikace s IT oddělením jak společnosti, tak bankovního portálu a vzájemně provázat informační a internetovou síť. K tomuto řešení však firma musí přerušit online propojenost všech systémů, což by bylo značně složité.

Další problém se týká množství elektronických výpisů z účtů, které jsou identifikovatelné pouze dle variabilního symbolu jednotlivých zahraničních dokladů. Účetní musí ručně spárovat kopii zahraničních faktury, zavést do systému a až po té dokáže účetní informační systém spojit platbu s daným účetním zahraničním dokladem. Ne vždy jsou variabilní symboly na zahraničních fakturách uvedeny a to činí značné problémy v procesu párování. Řešením

pro firmu je přijímat faktury pouze v elektronické podobě, kde by byla povinně uvedena kolonka variabilního symbolu a tím bylo zaručeno potřebného datového kódu pro spojení výpisu a faktury. Ušetřen by byl i čas, který musí účetní věnovat kopírování a vkládání zahraničních faktur a předešlo by se tak ztrátám originálních faktur založených do podnikových kartoték.

Poslední problém vidím v poskytnutí přístupových údajů do určitých modulů výše postaveným zaměstnancům ve společnosti. Přístup je povolen, jak již bylo řečeno, hlavně hlavní účetní, účetním jednotlivých středisek a samozřejmě finančnímu řediteli. Přístup do modulu cizoměnových operací, týkající se hlavně zajištění měnových rizik, není v programu povolen vedoucím pracovníkům, kteří se zabývají touto problematikou, kvůli citlivosti dat. Jedná se o stálý přístup, neboť vždy jsou vystaveny přístupové údaje a po provedení daných operací jsou údaje odebrány. Mým návrhem by bylo ponechání přihlašovacích údajů pracovníkům zabývajícím se cizí měnou na neurčito a bylo by tak zamezeno ztrátám času při obnově přístupu. Firma většinu své produkce vyváží do zahraničí a spousta svého materiálu dováží od zahraničních partnerů, tudíž se nevyhne každodenním operacím týkajících se právě přepočtu a operací v cizí měně.

6.2 Vykazování cizoměnových operací

Slovácké strojírný a.s., většinu své produkce vyváží do zahraničí a dle tohoto faktu by podle mého názoru měli mít upraveny i vykazování operací s cizí měnou. Co se týče vykazování, ze zveřejňovaných výkazů jako je tomu u rozvahy a výkazů zisků a ztrát nezjistíme, které konkrétní položky se týkají cizí měny a které ovlivňují právě spolupráci se zahraničím. V příloze účetní závěrky je sice uvedeno, jakým kurzem je cizí měna přepočítávána a jaký den se provádí jednotlivé přepočty dokladů, chybí však přesné vyjádření objemu tržeb, jaký byl uskutečněn v tuzemsku a jaký v zahraničí. Společnosti ve výroční zprávě uvádí pouze procentuální vyjádření dodávky výrobků, služeb a zboží na domácí trh a do zahraničí. Velikost produkce Slováckých strojíren a její distribuce do zahraničních zemí nejen v EU by si zasloužila nejen obecné informace, nýbrž podrobnější členění veškerých výrobků, služeb a zboží, které byly v daném roce vyvezeny, a měly zásadní vliv na případnou prosperitu společnosti.

Doporučení v oblasti vykazování je jistě podrobnější vyčíslení jednotlivých položek ostatních finančních nákladů a výnosů v příloze účetní závěrky. Potenciální partneři, zahraniční vlastníci ale i běžný uživatel by z těchto podrobněji rozebraných výkazů jednoduše zjistil, jaká výše kurzových rozdílů byla v daném období zaúčtována.

Dále bych v souvislosti s vykazováním v příloze účetní závěrky doporučil podrobnější vyčíslení majetku a závazků v cizí měně. Vypovídající hodnotu by jistě mělo vykazání celkových zahraničních faktur jak odběratelských tak dodavatelských, zda ÚJ využívá zajištění měnových rizik a jakými prostředky má tato rizika pojištěna. Společnost v příloze uvádí pouze rozpis bankovních úvěrů v EUR a v USD přepočtených na koruny a finanční pronájem majetku v daných měnách.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo dle vybraného tématu zanalyzovat proces účtování a vykazování majetku a závazků v cizí měně ve společnosti Slovácké strojírna, a.s. Nejprve jsem prozkoumal proces operací s cizí měnou v dostupné literatuře a právních předpisech. Zjištěné výsledky jsem shrnul do teoretické části, ve které jsem operace podložil knižními zdroji. Veškeré operace jsem v další části zanalyzoval. Zdroje pro teoretickou část jsem čerpal nejen z knižních titulů, ale i z internetových stránek a v neposlední řadě z veškeré právní úpravy, která s daným tématem souvisí.

Po teoretické části jsem v práci přešel k již zmíněné analýze. Nejprve jsem představil společnost, ve které se prováděla analýza, čím se zabývá, jak dlouho již podnik na trhu působí, jaká je firemní struktura apod. Následně jsem rozebral veškeré operace týkající se cizí měny, které v dané společnosti nastávají. Jednalo se především o operace ve valutových pokladnách, na devizových účtech, v zúčtovacích vztazích v cizí měně, ale také například problematiku pro účtování DPH. Okrajově jsem také zmínil proces účtování zahraničních pracovních cest. V analýze jsem také uvedl, kde a jakým způsobem se uvedené operace vykazují. Při zpracování analýzy jsem použil hlavně interní materiály společnosti, výroční zprávy, vnitropodnikové směrnice a účetní závěrky.

Na základě provedené analýzy jsem zformuloval závěrečná doporučení pro společnost. Největším nedostatkem, který se týká operací v cizí měně, jsou slabiny v účetním informačním systému, který má problémy v komunikaci s portálem ČNB, což prodlužuje a znesnadňuje práci účetní ve společnosti. Dále tento účetní program neumí sám přiřazovat identifikační číslo zahraničních faktur a faktury musí být ručně nahrány do účetního systému. Navrhl jsem také doporučení týkající se vykazování cizoměnových operací, aby ÚJ vyčíslovala jednotlivé stavy účtů skryté pod položkami ostatní finanční náklady a ostatní finanční výnosy, strukturu zahraničních odběratelských a dodavatelských faktur a použité nástroje pro zajištění měnových rizik.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BERÁNEK, Petr. 2011. Cizí měny a kurzové rozdíly v podvojném účetnictví: výklad a řešené příklady. 6. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 296 s. ISBN 978-80-7263-681-5

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

ČESKO. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: Sběrka zákonů České republiky. 1991, částka 107, s. 2802-2810. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zak_1991-563_UZ-Zakon-c563-1991-svyznacenim-zmen-k-112014.pdf

ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: Sběrka zákonů České republiky [online]. 1992, částka 117, s. 3473-3491 [cit. 2015-04-07]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO. Zákon č. 235/2004 Sb., ze dne 23. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: Sběrka zákonů Česká republika [online]. 2004, částka 78, s. 4946-5011 [cit. 2015-04-07]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: Sběrka zákonů České republiky [online]. 2012, částka 33, s. 1026-1365 [cit. 2015-04-08]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

DĚRGEL, Martin. 2007. Účtování cestovních náhrad. Mzdová praxe [online]. č. 3 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d1832v1851-uctovani-cestovnich-nahrad/?search_query=

Interní materiály společnosti Slovácké strojírný, a.s.

KOVANICOVÁ, Dana. 2012. Abeceda účetních znalostí pro každého. 20. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5

POKORNÁ, Pěva. 2002. Účtování v cizích měnách. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 199 s. ISBN 8072631373

RYNEŠ, Petr. 2014. Podvojný účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2014. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 1143 s. ISBN 978-80-7263-853-6

SEDLÁČEK, Jaroslav. 2004. Účetnictví podnikatelů po vstupu do Evropské unie. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 272 s. ISBN 8071798592

SKÁLA, Milan a Jana SKÁLOVÁ. 2002. Ceny v účetnictví a daních. Vyd. 1. Praha: ASPI Publishing, 306 s. ISBN 8086395359

STROUHAL, Jiří. 2007. Účtování v cizích měnách. Účetní kavárna [online]. č. 4 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1874v2545-cizomenove-operace-v-ucetnictvi/?search_query=\\$issue=4I32](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1874v2545-cizomenove-operace-v-ucetnictvi/?search_query=$issue=4I32)

STROUHAL, Jiří, Renata ŽIDLICKÁ a Zdenka CARDOVÁ. 2014. Účetnictví: velká kniha příkladů. 1. vyd. Brno: BizBooks, 488 s. ISBN 978-80-265-0154-1

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. 2013. Účetnictví podnikatelských subjektů II. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 207 s. ISBN 978-80-248-3141-1

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. 2013. Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví. 1. vyd. Praha: Grada, 264 s. ISBN 978-80-247-4702-6

Vyhláška č. 500/2002 Sb. ze dne 6. Listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991. Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Výroční zpráva společnosti Slovácké strojírny, a.s. pro rok 2012 a pro rok 2013

Vývoj kurzu eura. *AZ data účetnictví* [online]. 2012 [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: <http://www.az-data.cz/clanky/vyvoj-kurzu-eura>

WILD, John J. c2008. Financial accounting: information for decision. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, 580 s. ISBN 0-07-304375-3

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CAD	Kanadský dolar.
CHF	Švýcarský frank.
ČNB	Česká národní banka.
ČÚS	České účetní standardy.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
EU	Evropská unie.
EUR	Euro.
GBP	Britská libra.
Kč	Koruna česká.
NOK	Norská koruna.
SEK	Švédská koruna.
SRN	Spolková republika Německo.
USD	Americký dolar.
ÚJ	Účetní jednotka.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 <i>Vznik kurzových rozdílů – grafické znázornění [Pokorná, 2002].....</i>	23
Obrázek 2 <i>Účtování realizovaných kurzových rozdílů během období [Kovanicová,2012]24</i>	24
Obrázek 3 <i>Účtování kurzových rozdílů ve valutové pokladně [Strouhal et al., 2014].....</i>	30
Obrázek 4 <i>Účtování kurzových rozdílů na devizovém účtu [Strouhal et al., 2014].....</i>	31
Obrázek 5 <i>Účtování pohledávek v cizí měně [Strouhal et al., 2014].....</i>	32
Obrázek 6 <i>Účtování závazků v cizí měně [Strouhal et al., 2014].....</i>	33
Obrázek 7 <i>Účtování cestovní náhrady – nebyla poskytnuta záloha [Děrgel, 2007, http://www.mzdovapraxe.cz/].....</i>	37
Obrázek 8 <i>Účtování cestovní náhrady – záloha je nižší než nárok na náhradu [Děrgel, 2007, http://www.mzdovapraxe.cz/].....</i>	37
Obrázek 9 <i>Účtování cestovní náhrady – záloha je vyšší než nárok na náhradu [Děrgel, 2007, http://www.mzdovapraxe.cz/].....</i>	37
Obrázek 10 <i>Schéma organizačního uspořádání Slovákých strojiren [Výroční zpráva společnosti Slováké strojírny, a.s. pro rok 2013].....</i>	41
Obrázek 11 <i>Procentuální poměry obchodů v letech 2012 a 2013 [vlastní zpracování]</i>	42

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Zjednodušený přehled evidence v cizí měně [Beránek, 2011]</i>	19
Tabulka 2 <i>Základní ukazatele společnosti Slovácké strojírny, a.s. [vlastní zpracování]</i> ...	41
Tabulka 3 <i>Pohyb cizích měn v průběhu roku na bankovním účtu [vlastní zpracování]</i>	45
Tabulka 4 <i>Kurzový rozdíl v den přepočtu zůstatku na českou měnu [vlastní zpracování]</i>	46
Tabulka 5 <i>Účtování kurzového rozdílu na konci roku [vlastní zpracování]</i>	46
Tabulka 6 <i>Roční obrat ve valutových pokladnách v průběhu roku [vlastní zpracování]</i> ...	47
Tabulka 7 <i>Příklad účtování ve valutové pokladně [vlastní zpracování]</i>	48
Tabulka 8 <i>Roční obrat na devizovém účtu v průběhu roku [vlastní zpracování]</i>	49
Tabulka 9 <i>Příklad účtování na devizovém účtu [vlastní zpracování]</i>	50
Tabulka 10 <i>Dodavatelské faktury v cizí měně [vlastní zpracování]</i>	51
Tabulka 11 <i>Odběratelské faktury v cizí měně [vlastní zpracování]</i>	51
Tabulka 12 <i>Příklad účtování vydané zahraniční faktury [vlastní zpracování]</i>	52
Tabulka 13 <i>Příklad účtování přijaté zahraniční faktury [vlastní zpracování]</i>	52
Tabulka 14 <i>Účtování DPH při prodeji odběrateli v eurech [vlastní zpracování]</i>	54
Tabulka 15 <i>Účtování cestovního příkazu [vlastní zpracování]</i>	55

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Pokladní kniha - souhrn

Příloha PII: Faktura vydaná zahraniční

Příloha PIII: Faktura přijatá zahraniční

PŘÍLOHA P I: POKLADNÍ KNIHA – SOUHRN

Měna	šáteční stav	Příjem v měně	Výdej v měně	Zůstatek
Slovenské strojírný, akciová společnost(SloDIMENZE ++ Finanční vztahy				
Nivnická 1763				
Uherský Brod				
Strana: 1				
Datum tisku: 23.3.2015				
Čas tisku: 9:22:32				
Pokladní kniha - souhrn				
(1302) Lokace, Měna - přepočet na dom.měnu, zůstatek v měně lokace				
Partner:	Všichni partneři			
Datum vystavení:	Od:	Do: 23.3.2015		
Kategorie (příjem):	Všechny kategorie			
Kategorie (výdej):	Všechny kategorie			
od období 01/2014 do období 12/2014				
pro všechny měny				
pro vybrané lokace				
Zakázky: Všechny klasifikace				
Střediska: Všechny klasifikace				
Projekt: Všechny klasifikace				
P				
Lokace: Pokladna SUB				
Kč	698 207,00 Kč	2 486 625,00 Kč	2 535 432,00 Kč	649 400,00 Kč
SEK	0,00 SEK	0,00 SEK	0,00 SEK	0,00 SEK
	(0,00 Kč)	(0,00 Kč)	(0,00 Kč)	(0,00 Kč)
Celkem:	698 207,00 Kč	2 486 625,00 Kč	2 535 432,00 Kč	649 400,00 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	649 400,00 Kč
Lokace: Pokladna Z05				
Kč	88 467,00 Kč	556 929,00 Kč	522 678,00 Kč	122 718,00 Kč
Celkem:	88 467,00 Kč	556 929,00 Kč	522 678,00 Kč	122 718,00 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	122 718,00 Kč
Lokace: Pokladna Z07				
EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
	(0,00 Kč)	(0,00 Kč)	(0,00 Kč)	(0,00 Kč)
Kč	34 489,00 Kč	821 098,00 Kč	792 001,00 Kč	63 586,00 Kč
Celkem:	34 489,00 Kč	821 098,00 Kč	792 001,00 Kč	63 586,00 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	63 586,00 Kč
Lokace: Pokladna Z08				
EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	41,20 EUR	-41,20 EUR
	(0,00 Kč)	(0,00 Kč)	(1 180,00 Kč)	(-1 180,00 Kč)
Kč	44 129,00 Kč	1 520 801,00 Kč	1 479 119,00 Kč	85 811,00 Kč
Celkem:	44 129,00 Kč	1 520 801,00 Kč	1 480 299,00 Kč	84 631,00 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	84 631,00 Kč
Lokace: Pokladna Z09				
Kč	36 199,00 Kč	458 210,00 Kč	408 102,00 Kč	86 307,00 Kč
Celkem:	36 199,00 Kč	458 210,00 Kč	408 102,00 Kč	86 307,00 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	86 307,00 Kč
Lokace: Val. pokladna SUB EUR				
EUR	3 394,00 EUR	2 000,00 EUR	1 862,00 EUR	3 532,00 EUR
	(93 080,45 Kč)	(56 332,15 Kč)	(51 487,90 Kč)	(97 924,70 Kč)
Celkem:	93 080,45 Kč	56 332,15 Kč	51 487,90 Kč	97 924,70 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	3 532,00 EUR
Lokace: Val. pokladna SUB CHF				
CHF	2 610,00 CHF	2 000,00 CHF	660,00 CHF	3 950,00 CHF
	(58 317,84 Kč)	(49 159,23 Kč)	(16 397,97 Kč)	(91 079,10 Kč)
Celkem:	58 317,84 Kč	49 159,23 Kč	16 397,97 Kč	91 079,10 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	3 950,00 CHF
Lokace: Val. pokladna SUB NOK				
NOK	2 400,00 NOK	8 000,00 NOK	2 400,00 NOK	8 000,00 NOK
	(7 864,80 Kč)	(28 190,61 Kč)	(11 487,41 Kč)	(24 568,00 Kč)
Celkem:	7 864,80 Kč	28 190,61 Kč	11 487,41 Kč	24 568,00 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	8 000,00 NOK
Lokace: Val. pokladna SUB SEK				
SEK	7 162,00 SEK	0,00 SEK	0,00 SEK	7 162,00 SEK
	(22 173,55 Kč)	(0,00 Kč)	(1 017,00 Kč)	(21 156,55 Kč)
Celkem:	22 173,55 Kč	0,00 Kč	1 017,00 Kč	21 156,55 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	7 162,00 SEK
Lokace: Val. pokladna Z05 EUR				
EUR	1 553,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	1 553,00 EUR
	(42 591,03 Kč)	(473,67 Kč)	(7,77 Kč)	(43 056,93 Kč)
Celkem:	42 591,03 Kč	473,67 Kč	7,77 Kč	43 056,93 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	1 553,00 EUR
Lokace: Val. pokladna Z07 EUR				
EUR	4 711,00 EUR	0,00 EUR	4 103,00 EUR	608,00 EUR
	(129 199,18 Kč)	(441,28 Kč)	(112 783,66 Kč)	(16 856,80 Kč)

Pokladní kniha - souhrn
 (1302) Lokace, Měna - přepočet na dom.měnu, zůstatek v měně lokace

Měna	šáteční stav	Příjem v měně	Výdej v měně	Zůstatek
Celkem:	129 199,18 Kč	441,28 Kč	112 783,66 Kč	16 856,80 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	608,00 EUR
Lokace: Val. pokladna Z07 GBP				
GBP	200,00 GBP	0,00 GBP	75,00 GBP	125,00 GBP
	(6 582,20 Kč)	(438,07 Kč)	(2 571,39 Kč)	(4 448,88 Kč)
Celkem:	6 582,20 Kč	438,07 Kč	2 571,39 Kč	4 448,88 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	125,00 GBP
Lokace: Val. pokladna Z07 USD				
USD	1 121,00 USD	0,00 USD	611,00 USD	510,00 USD
	(22 301,17 Kč)	(1 510,70 Kč)	(12 166,53 Kč)	(11 645,34 Kč)
Celkem:	22 301,17 Kč	1 510,70 Kč	12 166,53 Kč	11 645,34 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	510,00 USD
Lokace: Val. pokladna Z08 EUR				
EUR	3 445,00 EUR	95 501,00 EUR	91 013,00 EUR	7 933,00 EUR
	(94 479,13 Kč)	(2 633 714,44 Kč)	(2 508 251,14 Kč)	(219 942,43 Kč)
Celkem:	94 479,13 Kč	2 633 714,44 Kč	2 508 251,14 Kč	219 942,43 Kč
			Zůstatek za měnu lokace:	7 933,00 EUR
			Zůstatek Celkem:	1 537 320,73 Kč

PŘÍLOHA PII: FAKTURA VYDANÁ ZAHRANIČNÍ

SLOVÁCKÉ STROJÍRNY, akciová společnost

Nivnická 1763 UHERSKÝ BROD PSČ 688 28 Česká republika

ODBĚRATEL:

Modine Pliezhausem GmbH

Daimlerstr. 3

72124 Pliezhausem

Německo

DODAVATEL:

Slovácké strojírny, akciová společnost

Nivnická 1763, 688 28 Uherský Brod

IČO: 00008702 DIČ: CZ00008702

Krajský soud v Brně oddíl B, vložka 222

Tel.: +420 572 822111 Fax: +420 572 822105

E-mail: malcova.romana@SUB.cz Internet:

Bank. spojení: 203732023/2600, Citibank a.s.

Swift: CITICZPX

IBAN: CZ8426000000002037320218

MÍSTO VÝDEJE

Výrobky Z7 Slévárna

Tovární 182/2 - 789 69 Postřelmov

Tel.: 583 493 601 Fax: 583 493 612

Tel.: +49 (0)7127/8105-762 Fax: +49 (0)7127/8105-790

DIČ: DE811603944

FAKTURA VYDANÁ ZAHRANIČNÍ

DATUM ZDANIT. PLNĚNÍ	DATUM VYSTAVENÍ	DATUM SPLATNOSTI	D A Ň O V Ý D O K L A D	číslo
19.12.2014	19.12.2014	19.1.2015		2/14/05055
VARIABILNÍ SYMBOL	KONSTANTNÍ SYMBOL	SPECIFICKÝ SYMBOL	POZNÁMKA	
21405055	0008		Dynamische Listenausgabe	

SOUVISEJÍCÍ DOKLADY
B/14/46194, DOD/14/06760 (PHV/14/10384, PHV/14/10385, PHV/14/10386, PHV/14/10746)

POLOŽKA	MNOŽSTVÍ MJ	CENA MJ	CELKEM
Air tank top M08-10028720-02 4916384888	50,0 ks	9,40	470,00 EUR
Air tank top M08-10028720-02 4916384888	10,0 ks	9,40	94,00 EUR
Air tank top M08-10028720-02 4916384888	60,0 ks	9,40	564,00 EUR
Air tank top M08-10028720-02 4916384888	80,0 ks	9,40	752,00 EUR

ÚHRADY

DATUM VAR.SYMBOL

18.12.2014

19.12.2014

Poč. stav

ČÁSTKA

1 879,24 EUR

0,76 EUR

SAZBA DPH	ZÁKLAD DPH	ČÁSTKA DPH
-----------	------------	------------

PŘEDAL	PŘEVZAL	CELKEM	1 880,00 EUR
		ZBÝVÁ UHRADIT	0,00 EUR

VYSTAVIL: Ing. Romana Malcová, Tel.: 572 824 407, E-mail: malcova.romana@SUB.cz

PŘÍLOHA PIII: FAKTURA PŘIJATÁ ZAHRANIČNÍ

P/25819

akciová společnost Uherský Brod	
Doslo dne	- 8 - 12 - 2014
Číslo	Příloha

FDM/23353

WESTRING
DICHTUNGSTECHNIK

Westring Dichtungstechnik GmbH - Fedor-Schnorr-Str. 6 - 08523 Plauen

Fedor-Schnorr-Str. 6 - 08523 Plauen
Tel. 0 37 41 / 42 30 - 0
Fax. 0 37 41 / 42 30 - 19
plauen@westring-dichtungstechnik.de
www.westring-dichtungstechnik.de

Firma
SLOVACKE STROJIRNY, a.s.
Nivnicka 1763

Rechnung

CZ - 688 28 Uhersky Brod

VM	Kunden-Nr.	Beleg-Nr.	Datum
	29467	1404244	03.12.2014

Artikelbezeichnung	Menge	EinzelPr.	Rb Gesamt EUR
--------------------	-------	-----------	---------------

Lieferdatum : 03.12.2014
Ihre UST-ID-Nr. CZ00008702

Bitte beachten Sie, daß Sie verpflichtet sind, die Ware in Ihrem Land ordnungsgemäß zu versteuern.

Unsere Steuer-Nummer: 223/122/02321

Vase objednavka OBJ/14/19110/61062 ze dne 28.11.2014

Lieferschein 201425578 vom 03.12.2014 / VM

Interne Auftragsnummer 201494974 vom 02.12.2014 / RO

Zylinderdichtung 350 x 322 x 9,5 (Intrastat-Warennummer: 84849000)	TESWENI 71STN OKP 0350 SN701	3.00 St	39165.00 %	1174.95
--	---------------------------------	---------	------------	---------

Versand + Verpackung GLS	International BALNE	1.00 Stück	35.60	35.60
-----------------------------	---------------------	------------	-------	-------

kurz DPH:	sazba	ze dne
27,605	21%	3.12.2014
zákaz DPH:	DPH:	
32.748,92	6.877,30	

2% SKONTO -24,21
CELKEM 1.186,34

Klíč dokumentu SUB:264246

Warenwert	MwSt %	MwSt.EUR	Gesamt-Betrag
-----------	--------	----------	---------------

Zahlbar:
30 Tage netto, 14 Tage 2% Skonto

1210.55 EUR

1210.55 EUR

Postbank Leipzig
BLZ 860 100 90
Konto-Nr. 42 204 900

Ust-IdNr.: DE 155319299
IBAN: DE25 8601 0090 0042 2049 00
SWIFT-BIC: PBNKDEFFXXX

Geschäftsführer:
Jörg Neubauer
HR B Chemnitz Nr. 2069

